

Pedersöre kommun

Strategisk generalplan 2030

Innehållsförteckning:	Sida
1. IDENTIFIKATIONSUPPGIFTER	4
2. KORT BESKRIVNING AV PLANOMRÅDET, MÅL OCH INNEHÅLL	5
• Planeområde	5
• Centrala mål för planeringen	5
• Generalplanens centrala innehåll	5
• Generalplanens centrala konsekvenser	6
3. PLANERINGSSKEDEN OCH UTGÅNGSMATERIAL	6
• Planeringsområdet	6
• Planeringsskeden	7
• Beslut om uppgörande av en strategisk generalplan	7
• Förberedande arbeten	7
• Deltagande och samarbete	8
• Intressenter	8
• Deltagande och växelverkan	8
• Tidtabell	9
• Målen för planläggningen	9
• Allmänna målsättningar	9
• Sektorvisa målsättningar	10
• Utarbetade planer och övriga styrinstrument	12
• Riksomfattande mål för områdesanvändningen	12
• Landskapsplanen	12
• Österbottens trafiksystemplan	14
• Jakobstadsregionens strukturplan (MBT)	14
• Generalplaner	15
• Detaljplaner	17
• Informell planering	16
• Byggnadsordning	16
• Markpolitiskt program	17
• Bygginstränkning och åtgärdsbegränsningar	17
• Utredningar	17
○ Vindkraftsutredning	17
○ Vagnätsutredningar	18
○ Naturinventeringar	18
○ Inventering av byggnader och kulturhistoriska miljöer	19
4. ANALYS AV PLANEOMRÅDET	19
• Allmän beskrivning av området	19

• Kommunens läge	20
• Befolkningsutveckling	20
• Samhällsstruktur	20
• Näringsstruktur	21
• Kommunens markinnehav	21
• Service	23
• Servicenät	23
• Kultur	23
• Idrott och rekreation	24
• Naturmiljö	25
• Natura 2000-områden	25
• Naturskyddsområden	25
• Grundvattenområden	25
• Landskap	26
• Landskapsstruktur	26
• Landskapsbild	26
• Bebyggd miljö, byggnadskultur och fornlämningar	27
• Placering av bosättning och traditionellt byggande	27
• Fornlämningar	27
• Samhällsteknik	27
• Vattenförsörjning	27
• Avlopp	28
• Avfallshantering	28
• Fjärrvärme	28
• Trafik	28
• Vägnätet	28
• Lättrafikleder	29
• Kollektivtrafik	29
• Tågförbindelser	29
• Flygförbindelser	30
5. TEMAGRUPPER OCH SLUTRAPPORTER	31
• Boendegruppen	31
• Utkomstgruppen	34
• Servicegruppen	36
• Energi och infrastruktur	38
• Kultur, rekreation och idrott	40
6. BESKRIVNING AV UTVECKLINGSBILD 2030	44
• Boende och service	44
• Kommunens centrum inom västra serviceområdet	44
• Serviceområden	44

• Byområde	45
• Verksamhetsområden för industri och handel	45
• Industriområden	45
• Nya områden för industri	46
• Energi och infrastruktur	46
• Vagnät	46
• Vatten och avlopp	46
• Energiproduktion	47
○ Fjärrvärme	47
○ Biogas	47
○ Vindkraft	47
○ Vattenkraft	48
• Barnomsorg och utbildning	48
• Barndagvården	48
• Utbildning	48
• Kultur, rekreation och idrott	48
• Kultur och idrott	48
• Turism	49
7. PLANENS KONSEKVENSER	50
• Konsekvenser i relation till målen för planläggningsarbetet	50
• Konsekvenser för kommuninvånare	50
• Utvärdering mot de mål som uppställts	51
8. PEDERSÖRE 2030	52
• Allmänna mål	52
• Metoder	52
• Analys av framtidsbilden för kommunens serviceområden	52
○ Västra serviceområdet	54
○ Östra serviceområdet	58
○ Norra serviceområdet	60
○ Södra serviceområdet	63
○ Byområde	66
○ Områden utanför service- och byområden	67
• Kontinuerlig uppföljning av planen	68

Pedersöre kommuns strategiska generalplan

1. IDENTIFIKATIONSUPPGIFTER

Kommun:	Pedersöre kommun
Planens namn:	Strategisk generalplan 2030
Handlingar:	Planbeskrivning och bilagor
Bilagor:	Program för deltagande och bedömning Serviceområden situation 2013 Utredning över potentiella vindkraftsområden Markpolitiskt program Temakartor <ul style="list-style-type: none"> • Serviceområden • Företagsområden • Utvecklingskorridorer • Serviceområden hälsovårdstjänster 2030 • Zonindelning, kultur, rekreation och idrott
Behandling:	Arbetsprocessen påbörjades den 11 juni 2012 Program för deltagande och bedömning framlagt 15.10-2.11.2012 Strategiplanen utarbetades och presenterades genom: <ul style="list-style-type: none"> • Öppna arbetsgrupper • Seminarier • Byarundor Kommunstyrelsen godkänt Kommunfullmäktige godkänt

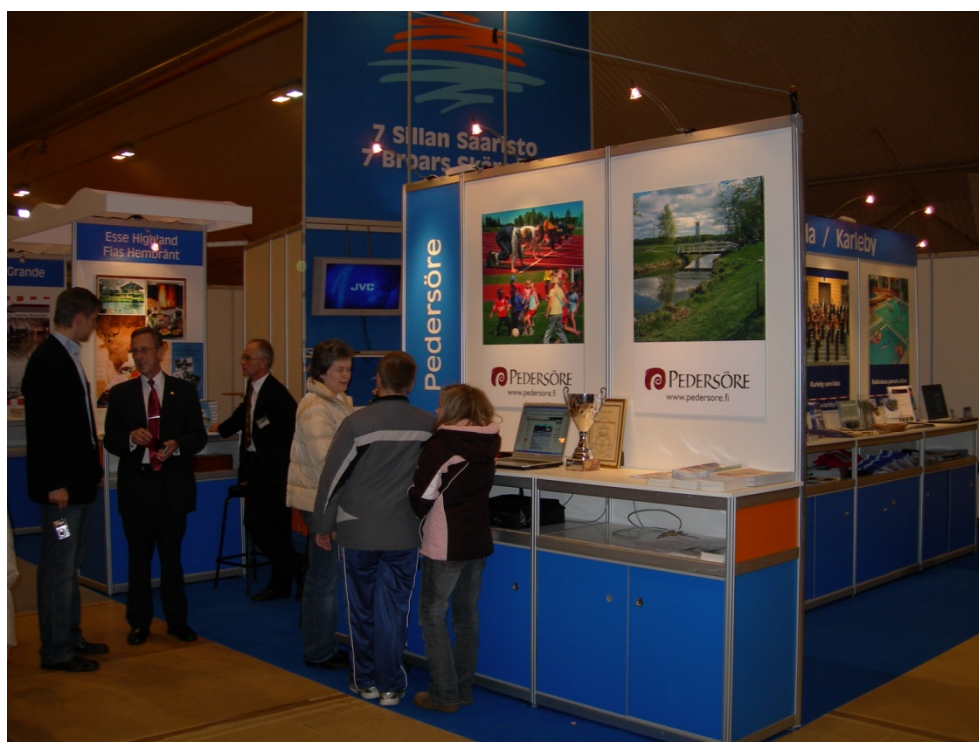
2. PLANOMRÅDE, MÅL OCH INNEHÅLL

Planeområde

Planen omfattar hela Pedersöre kommun.

Centrala mål för planeringen

En definition av huvudlinjerna för markanvändningen, samhällsstrukturen, och kommunaltekniken i Pedersöre kommun fram till år 2030 genom att utarbeta utvecklingsbilder för boende, utkomst, service, energi, infrastruktur, kultur och rekreationen i kommunen.

Marknadsföringen av kommunen är en viktig fråga.

Generalplanens centrala innehåll

Den strategiska generalplanen beskriver kommunens vision beträffande samhällsstrukturen och servicen fram till år 2030 och strategin för att uppnå dessa visioner.

Målsättningen är att skapa ett heltäckande verktyg för kommunens strategiska utvecklingsarbete, serviceutbud och markanvändning som stöder en hållbar utveckling och som beaktar kommunens särdrag. Planen bör binda samman kommunens strategier och utnyttja befintlig samhällsstruktur då kommunens framtida utvecklingsstruktur definieras i planen. Planen uppgörs utan rättsverkan.

Generalplanens centrala konsekvenser

Den strategiska generalplanen kommer att utgöra ett riktgivande styrdokument för beslutsfattare och tjänstemän i det framtida arbetet med att utveckla kommunen.

3. PLANERINGSSKEDEN OCH UTGÅNGSPUNKTER

Planeringsområdet

Planeringsområdet som skall planeras omfattar hela kommunen. Pedersöre kommun gränsar till Nykarleby, Jakobstad, Larsmo, Kronoby, Evijärvi och Kauhava (Kortesjärvi). Riksväg/europaväg 8 går genom kommunen i sydväst-nordöstlig riktning, liksom också stambanan och stamväg 68. Dessa utgör tillsammans med landsvägarna 741, 747 och 749 kommunikationsleder av stor betydelse för regionen

Pedersöre kommun bildades av kommunerna Pedersöre, Esse och Purmo då dessa slogs samman till en kommun 1.1.1977. Den totala befolkningmängden var den 1 januari år 2014 cirka 10 970 personer. Närmare hälften av befolkningen eller ca 6 330 personer bor i Pedersöre gamla kommundel medan ca 3 220 bor i Esse och ca 1 400 i Purmo.

Pedersöre kommuns totala areal är 823 km². Av denna areal utgör landområdena cirka 790 km² och de resterande 33 km² består av vattenområden. De mest betydelsefulla vattenområdena är delar av Larsmosjön, sjöar och Esse och Purmo åar.

I Pedersöre finns flera vackra små sjöar, flygbild över Mosavattnet

Planeringsskeden

- **Beslut om uppgörande av en strategisk generalplan**

Den 11 juni 2012 beslöt kommunstyrelsen att uppgöra en strategisk generalplan för Pedersöre kommun. Pedersöre är en växande kommun och på de grunderna har kommunen behov av ett riktgivande dokument som fungerar som ett verktyg för beslutsfattarna och ett verktyg som på ett allmänt plan styr samhällsstrukturen och markanvändningen i kommunen och samordnar tillhörande servicefunktioner.

Pedersöre kommun har för avsikt att förbli en landskommun som erbjuder högklassig och lättillgänglig service i framtiden.

En projektledare anställdes deltid från september år 2012 till januari år 2014. Kommunstyrelsen tillsatte temaarbetsgrupper för det förberedande arbetet. Arbetsgrupperna bestod främst av förtroendevalda och tjänstemän. Grupperna var även öppna för övriga intresserade. De tillsatta grupperna fick som uppdrag att under fem månaders tid intensivt arbeta kring sina speciella teman. Resultatet skulle redovisas vid ett framtidsseminarium våren 2013.

- **Förberedande arbeten**

Arbetet med den strategiska generalplanen inleddes med ett seminarium den 4 oktober 2012. Seminarietillfället bestod av en föreläsning- och diskussionskväll. Tillfället riktades speciellt till förtroendevalda, intresseorganisationer och tjänstemän. Seminariet utannonserades samtidigt som ett öppet tillfälle för allmänheten. En inbjuden konsult med erfarenhet av liknande arbeten gav exempel på hur en strategisk generalplan kunde utarbetas beträffande metoder och innehåll.

Ett program för deltagande och bedömning framlades under tiden 15.10-2.11.2012. Programmet berättade kort om målsättningar, innehåll och tidtabell för arbetet och var en metod att informera allmänheten om arbetet som påbörjades.

Onsdagen den 28 november 2012 hölls följande seminarium vid Sursik auditorium i Bennäs. Som sakkunniga föreläsare fungerade två experter inom planläggningen från konsultbyrån Airix Oy Ab.

Den 3 december 2012 tillsatte kommunstyrelsen temaarbetsgrupperna för boende, utkomst, service, kultur och rekreation samt energi och infrastruktur. Arbetsgrupperna samlades därefter 3-5 gånger kring sina teman. Diskussionerna protokollfördes och allt utarbetat material dokumenterades.

Samtliga arbetsgrupper presenterade sitt material vid det framtidsseminarium som hölls vid Sursik auditorium den 21 maj 2013. Upptäcktsresande Patrik Degerman inspirerade åhörarna att arbeta målinriktat genom att berätta om de projekt han varit delaktig i. Under föreläsningen uppmanades åhörarna att använda sig av nya tankebanor i arbetet med framtidsstrategier för kommunen. Seminariet hade cirka 70 deltagare.

- **Deltagande och samarbete**

Nationella, regionala och lokala intressen behöver samverka och många intressenter involveras i den fysiska planeringsprocessen.

Deltagandet i arbetet har ordnats genom seminarier och temaarbetsgrupper samt samarbete med experter från konsultbyråer.

- **Intressenter**

I huvudsak kan följande anses som intressenter i planeringen:

- **Invånare**

- Invånare, markägare, jordbrukare, skogsägare, fritidsbosatta och företag

- **Sammanslutningar**

- Företagar- och jordbrukarorganisationer, samfälligheter, byaråd, väglag och föreningar.

- **Förvaltningsenheter**

- Kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, kommunala nämnder samt social- och hälsovårdsverket

- **Andra myndigheter**

- ELY-centralen, Österbottens förbund, Österbottens museum

- **Grannkommuner**

- **Deltagande och växelverkan**

Kommuninvånarnas medverkan skall bidra till att styra utformningen och utvecklingen av kommunal service inom olika områden.

Dialogen gällande samhällets utformning och serviceinriktning är viktig för att förtroendevalda i ökad utsträckning ska kunna agera som medborgarföreträdare. Deltagandet i arbetet med den strategiska generalplanen är en av möjligheterna att var med och utforma kommunens framtid.

I inledningsskedet inbjöds alla kommuninvånare att delta i processen genom att delta i de seminarier som ordnades. Det fanns även möjlighet att delta i det arbete som arbetsgrupperna utförde.

Planläggningen kunde följas via beslutsprocessen i kommunen och de informationstillfällen som ordnades gällande planläggningens framskridande.

Då ett förslag till strategisk generalplan med tillhörande bilagor utarbetats skulle materialet tillkännages genom seminarier och presentationstillfällen.

- **Tidtabell**

Ett preliminärt planutkast med beskrivning utarbetas inom december månad 2013

Planförslag klart för seminarium för förtroendevalda inom februari 2014

Presentationsrunda inom mars månad 2014

Planen förs till kommunstyrelsen för slutbehandling i mitten av april 2014

Planen skal godkännas av kommunfullmäktige inom juni månad 2014

Mål för planläggningen

- **Allmänna målsättningar**

För att vidhålla en hållbar utveckling bör kommunen hitta en balanserad utvecklingsstrategi inför framtiden. De tillgängliga resurserna bör förvaltas med en sådan helhetssyn att kommunen på ett gott sätt kan utvecklas med tanke på ekonomi, näringsliv, boende och service.

En viktig målsättning är att Pedersöre kommun också i fortsättningen skall vara en kommun som erbjuder högklassig och lättillgänglig service. Kommunen växer befolkningsmässigt och har behov av ett riktgivande dokument som fungerar som ett verktyg för beslutsfattare och tjänstemän. Dokumentet skall på ett allmänt plan styra samhällsstrukturen och markanvändningen i kommunen samt samordna tillhörande servicefunktioner. Målsättningen är att skapa ett heltäckande verktyg utan rättverkningar för kommunens strategiska utvecklingsarbete, serviceutbud och markanvändning där man beaktar kommunens särdrag.

Visionen för de allmänna näringslivs- och ekonomifrågorna är att skatterna skall hållas på landets medelnivå och kommunens lånesumma per person skall vara under landets medeltal. Pedersöre vill erbjuda ett dynamiskt näringsliv som mår bra, där också arbetslösheten är låg. Primärnäringsarna jord och skogsbruk kommer fortsättningsvis att vara en viktig bas i Pedersöres näringsliv.

Primärnäringsarna jord och skogsbruk och pälsnäring kommer fortsättningsvis att vara en viktig bas i Pedersöres näringsliv. Nya arbetsplatser kommer främst att skapas inom tillverkningsindustrin och olika former av servicenäringsar. Företagens verksamhetsförutsättningar tryggas och etableringshinder undanröjs. Målsättningen är att höja arbetsplatssjälvförsörjningsgraden till 85 % inom en tio-års period.

Planläggningen skall möjliggöra boende inom alla delar av kommunen. Av såväl kommunaltekniska som ekonomiska orsaker bör boendet ändå koncentreras och förtätas områdesvis. Därigenom förbättras förutsättningarna för att upprätthålla såväl kommunal som privat service.

- **Sektorvisa målsättningar**

I planeringens inledningsskede utarbetades sektorvisa allmänna målsättningar som skulle utgöra grund för den strategiska planläggningen.

Tekniska sektorn

Pedersöre skall även i framtiden bestå av livskraftiga byar. Kommunens markpolitik tryggar tillgången på tomter för boende, handel och industri. Kommunen satsar på nödvändigt underhåll av fastigheter, vägar och avloppsledningsnät.

Dagvård och förskola

Inom verksamhetsområdet dagvård, förskola samt morgon- och eftermiddagsverksamhet för skolbarn är målsättningen att erbjuda ett tillräckligt antal platser i goda verksamhetsutrymmen lokalt i kommundelarna.

För barn i åldern 1-5 år som behöver dagvård erbjuds platser i familjedaghem eller daghem, förskoleundervisning för 6-åringar ordnas i samband med dagvård, morgon- och eftermiddagsverksamhet för skolbarn i åk 1-2 ordnas som skild grupp i skolan eller i samband med förskolbarnens dagvård. Målsättningen är att erbjuda dagvårdstjänster av hög kvalitet genom att satsa på personalfortbildning, handledning, pedagogiska diskussioner och implementering av dagvårdens styrdokument.

Barnen hittar oftast sina lekplatser på egen hand.

Grundläggande utbildning

Skolorna i Pedersöre skall vara trygga studie- och arbetsmiljöer där både barn och vuxna trivs. Skolan har en särskild roll att främja en sund

personlighetsutveckling, god självkänsla och ett gott självförtroende. Undervisningen utgår från läroplanen, dock så att Pedersöre- elevernas speciella behov beaktas. En bärande tanke i Pedersöre är också att närskolorna betjänar eleverna/ vårdnadshavarna i de olika byarna på bästa möjliga sätt. Högklassig utbildning ger elever tillräckligt med kunskaper och färdigheter för framtiden.

Andra stadiets utbildning

Pedersöre kommun värnar om gymnasieutbildningen i egen kommun. Samarbetet med regionens övriga gymnasier och yrkesutbildningen är viktig samtidigt som kvaliteten i gymnasiets egen utbildning betonas. Pedersöre gymnasium skall vara ett gymnasium där den allmänbildande utbildningen prioriteras, men där öppenhet och flexibilitet genomsyrar den dagliga verksamheten och synen på framtida utmaningar. Det är väsentligt att ungdomar också i framtiden har tillgång till ett brett utbud av utbildning på andra stadiet i närregionen. Samarbetet med närvårdarutbildningen på Sursikbacken utvecklas vidare.

Tredje stadiets utbildning

Pedersöre kommun värdesätter det breda utbudet av utbildning på tredje stadiet i landskapet. Utbudet och inriktningen på utbildning bör beakta de lokala behoven i regionen.

Social och hälsovård

Målsättningen med hälso- och sjukvården inom Jakobstads social- och hälsovårdsverk är att producera kvalitativt högtstående och kostnadseffektiva tjänster – förebyggande hälsovård, människonära och flexibel primärvård samt akut och elektiv specialistsjukvård för befolkningen. Servicen skall ges på båda språken.

Socialomsorgen skall inom ramen för lagstiftningen och utifrån den enskildes behov på ett rättssäkert sätt pröva människors rätt till stöd, hjälp och skydd. Socialomsorgen skall trygga kommuninvånarnas grundläggande välfärd, ge tillräcklig närservice samt säkra den yrkesmässiga professionaliteten. Servicen förverkligas i en fungerande organisation som säkerställer socialomsorg av god kvalitet. Personalens yrkesmässiga insatser skall präglas av gränsöverskridande samarbete, stöd och konsultation. I samarbete med övriga verksamma i samhället skall socialomsorgen förebygga och minska sociala problem i samhället.

Äldreomsorgens målsättning är att erbjuda en tillräcklig närservice inom den regionala äldreomsorgen, som har hög kvalitet, som är jämlik och som är kostnadseffektiv. Den service som ges inom äldreomsorgen bör vara kundcentrerad, professionell och jämlik.

Tyngdpunkten inom äldreomsorgen är den öppna vården, där äldre skall ges möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden. Äldre som vårdas på boendeplats skall kunna leva ett innehållsrikt och stimulerande liv, där individens resurser tillvaratas.

Kultur, idrott och rekreation

Målsättningen är ett gynnsamt kulturklimat som omfattar ett brett spektra av olika inriktningar och aktiviteter. Pedersöre kommuns kulturavdelning omfattar bibliotek, Medborgarinstitut, kultur-, idrotts- och ungdomsbyrå och ska skapa förutsättningar för att alla kommuninvånare har möjlighet till en meningsfull fritid och livslångt lärande. Servicen är decentraliserad och kundnära. Ett gott samarbete med den tredje sektorn i kommunen bidrar till ett mångsidigt utbud. Det sociala kapitalet är viktigt för kommunens livskraft och folkhälsa och ett rikt kulturliv ökar kommunens attraktionskraft hos både invånare, företagare och besökare. Aktiva invånare mår bra och känner sig delaktiga. Riskerna för utanförskap och utslagning minskar.

Utarbetade planer och övriga styrinstrument

- **Riksomfattande mål för områdesanvändningen**

Planläggning styrs av de riksomfattande målen för områdesanvändningen. På basen av sakinnehållet har de riksomfattande målen för områdesanvändningen grupperats i följande helheter:

1. Fungerande regionstruktur
2. Enhetligare samhällsstruktur och kvalitet på livsmiljön
3. Kultur- och naturarv, rekreation i det fria och naturresurser
4. Fungerande förbindelsenät och energiförsörjning
5. Helheter av särskild betydelse som natur- och kulturmiljöer

I strukturplanen speglas planens målsättningar mot de riksomfattande målen för områdesanvändningen och i planen redogörs för hur den förhåller sig till de riksomfattande målen för områdesanvändningen och landskapsplanen.

- **Landskapsplanen**

Landskapsplanen är en övergripande plan för områdesanvändningen i landskapet. I den presenteras de grundläggande lösningarna för landskapets samhällsstruktur och områdesanvändning på lång sikt. Landskapsplanen är en del av systemet för planering av områdesanvändningen i markanvändnings- och bygglagen och styr den kommunala planläggningen. **Österbottens landskapsplan 2030** fastställdes av miljöministeriet 21.12.2010. Landskapsplanen uppdateras via etapplandskapsplaner.

Inom landskapsplanläggningen är följande planer aktuella:

Etapplandskapsplan 1: Planen behandlar placeringen av kommersiell service i Österbotten. Planen fastställdes av miljöministeriet 4.10.2013. Över miljöministeriets beslut har framförts besvär till högsta förvaltningsdomstolen.

Etapplandskapsplan 2: Planen behandlar placeringen av förnybara energiformer i Österbotten. Planen är i förslagsskedet och målsättningen är att den godkänns av landskapsfullmäktige våren 2014.

Trafiksystemplan 2040: Arbetet med Österbottens trafiksystemplan är på slutrakan. Genom planen uppdateras de tidigare trafiksystemplanerna. Till trafiksystemplanen hör ett intentionsavtal. Målsättningen är att planen godkänns av landskapsfullmäktige våren 2014.

Österbottens klimatstrategi: Arbetet med en klimatstrategi för Österbotten påbörjades våren 2013 och klimatstrategin planeras vara färdig i slutet av år 2014.

Landskapsstyrelsen beslutade på sitt möte 27.1.2014 att påbörja uppgörandet av **Österbottens landskapsplan 2040**. Målsättningen är att landskapsfullmäktige godkänner planen 2018.

Etapplandskapsplaner kompletterar helhetslandskapsplanen och etapplandskapsplan 1 som behandlar ”Lokalisering av kommersiell service i landskapet Österbotten” godkändes av landskapsfullmäktige den 22 juni 2012. I etapplanen hade Edsevö området angetts som ett km-1 område som tillåter handel. Edsevö handelsområde reserverades för en stor detaljhandelsenhet eller – koncentration med en total våningsyta på högst 40 000 v-m² av detta skulle 3 000 v-m² få vara dagligvaruhandel, 34 000 v-m² utrymmeskrävande handel och 3 000 v-m² övrig specialvaruhandel.

Ministeriet fastställdes etapplan 1 den 4 oktober 2013. Detaljhandelsenheten i Edsevö i Pedersöre (KM1) lämnades utan fastställelse. Pedersöre kommun har sökt ändring och så även Österbottens förbund.

Etapplandskapsplan 2 berör förnybara energiformer och deras placering i Österbotten. Planen behandlar till största delen potentiella vindkraftsområden. Inom Pedersöre kommun har två områden anvisats som potentiella vindkraftsområden.

Långskogen, området ligger norr om Källby på ett avstånd på ca 6 km från kommuncentrum. Området är ca 5,3 km² stort. Området rymmer ca 25-30 kraftverk.

Stormossen, området är ca 7,5 km² och ligger söder om Bennäs mellan Kovjoki och Sundby och området rymmer ca 15 kraftverk.

- **Österbottens trafiksystemplan 2040**

Målet med trafiksystemplanen är att olika parter skall kunna enas om en samsyn gällande utvecklingen inom trafiksystemet i landskapet.

Regionstrukturen i Österbotten har uppkommit utmed kusten och älvarna samt runt de städer samt kommun- och bycentra som utvecklats invid dem. Österbottens trafiksystem utvecklas genom att landskapets tillgänglighet förbättras både inom persontrafiken och när det gäller transporter med olika färdstätt och genom att möjligheterna att färdas främjas.

Enligt trafiksystemplanen är det viktigt att kommunerna har en klar strategisk syn på kommunens samhällsstruktur som en helhet samt på placeringen av olika verksamheter, vilket också betyder aktiv och framförhållen markanskaffningspolitik, så att samhällsbyggandet kan styras och tidsplaneras på ett kontrollerat sätt.

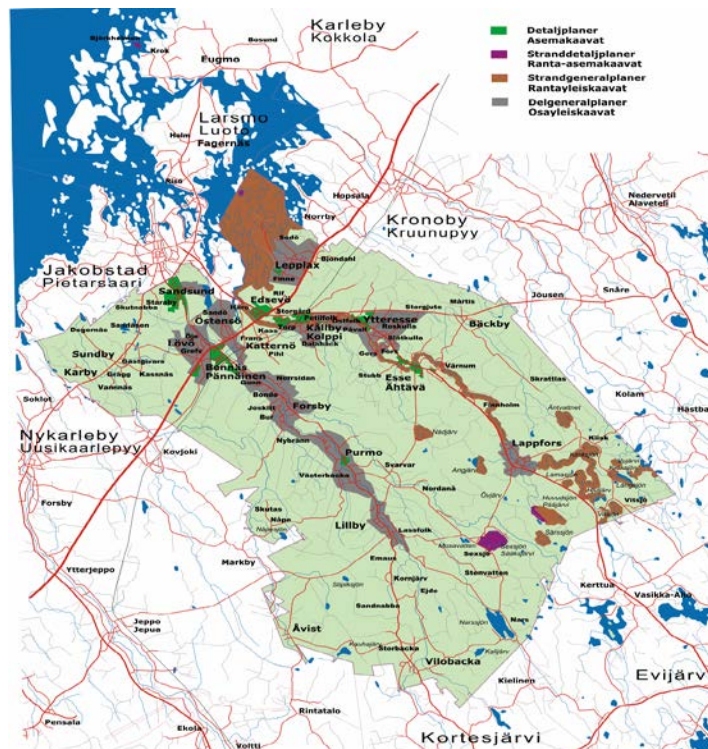
- **Jakobstadsregionens strukturplan (MBT)**

Detta projekt med en projekttid från 1.6.2011 till och med 31.12.2013 är ett delprojekt i ett riksomfattande nätverk av likadana projekt med målsättningen att för sin region skapa en gemensam syn på markanvändning, boende och trafik. Som slutresultat skapar man en grund för regional intressebevakning. Projektet innefattar Jakobstadsregionens kommuner Jakobstad, Pedersöre, Nykarleby, Kronoby och Larsmo.

Enligt MBT utredningen har Pedersöre kommun idag fyra servicecentrum som kan erbjuda skola, dagvård, hälsovård, äldreomsorg, bibliotek, dagligvaruhandel och arbetsplatser. Dessa centrum är Bennäs, Källby Överesse och Lillby.

Definitionen enligt MBT är ett tätt och trivsamt boende med mångsidiga boendeformer där samhällsstrukturen förtätas.

Kommunen har därutöver sex servicebyar enligt den regionala strukturplanen, dessa är Sandsund, Edsevö, Lepplax, Ytteresse, Forsby och Purmo. Dessa skall kunna erbjuda skola, dagvård, en aktiv byverksamhet, fritidsaktiviteter och en tryggad återväxt och försörjning. I servicebyarna skall finnas ett levande byaliv med småhusboende och en grundläggande service. Avsikten är att samhällsstrukturen förtätas i dessa byområden.

Karta som visar planlagda områden i Pedersöre

- **Generalplaner**

På den kommunala nivån är generalplanen oftast det mest praktiska instrumentet för den fysiska planeringen på landsbygden. Planeringsnivån är tillräckligt flexibel. Generalplanen kan vara av strategisk natur men även detaljerad för styrning av byggande. En generalplan kan också bestå av olika delar med olika rättsverkan.

En generalplan skall bygga på realistiska uppskattningar av befolkningsutvecklingen. Boendet skall styras så att det stöder tätorter, byanät och infrastruktur. Nationellt viktiga kulturarv och naturarv skall bevaras och dessa bör beaktas i planläggningen.

Enligt Markanvändnings- och Bygglagens 39§ ställs följande krav på generalplanens innehåll:

- 1) Att samhällsstrukturen fungerar och är ekonomisk och ekologisk hållbar.
- 2) Att den befintliga samhällsstrukturen utnyttjas.
- 3) Att behov i anslutning till boendet och tillgången till service beaktas.
- 4) Att trafiken, i synnerhet kollektivtrafiken och gång- och cykelbanor utnyttjas, att energiförsörjningen, vatten och avlopp samt avfallshanteringen kan ordnas på ett ändamålsenligt sätt.
- 5) Att det ges möjligheter till en trygg, sund och för olika befolkningsgrupper balanserad livsmiljö.
- 6) Att det ordnas verksamhetsbetingelser för kommunens näringsliv.
- 7) Att miljölägenheterna minskas.
- 8) Att den bebyggda miljön, landskapet och naturvärdena värnas.
- 9) Att det finns tillräckligt med områden som lämpar sig för rekreation.

Generalplanen får inte orsaka markägare eller andra rättsinnehavare oskäliga olägenheter. Och genom att styra byggandet till närheten av byområden med befintlig bebyggelse underlättar man ordnandet av service. I den strategiska generalplanen för Pedersöre är en av de viktigaste målsättningarna att kommunen utvecklas så att servicen kan utvecklas och inom vissa områden bibehållas. En av målsättningarna med de delgeneralplaner som uppgjorts i Pedersöre är att ta vara på de fina bymiljöer som finns. Planerna skall också underlätta en fortsatt utveckling av byarna. Stor vikt har satts vid att planera in ny bebyggelse samhällsekonomiskt (t.ex. i anslutning till befintliga vägar och ledningsnät). I planeringsarbetet har hög prioritet getts åt markägarnas jämlika behandling. Det är också mycket viktigt att klargöra vilka problem som kan föreligga vid utbyggnad inom byområdet. Delgeneralplaner har utarbetats över flera byar i kommunen där det finns ett sådant byggnadstryck att det bör finnas ett styrinstrument för byggandet.

Byadelgeneralplaner har uppgjorts för Forsby, Kyrkoby, Källby, Lappfors Lepplax, , Lillby, Lövä, Nederpurno, Storsandsund, Ytteresse norra, Ytteresse Slätkulla, Ytteresse Västra och Östensö.

Strandgeneralplaner har uppgjorts för stränderna i Lepplax, Esse åstränder samt sjöar i Lappfors och Ytteresse och Överesse

- **Detaljplaner**

I tätorter och i utkanterna av dessa bör byggandet styras med hjälp av detaljplaner. Sådan planeringsnivå behövs bland annat inom täta byområden. Inom strandområden uppgörs stranddetaljplan för vissa tätare bebyggda strandområden.

Detaljplanen skall utarbetas och hållas aktuell efter hand som kommunens utveckling eller behovet av att styra markanvändningen det kräver.

För den detaljerade regleringen av områdesanvändningen och för byggande och utvecklande av områden utarbetas en detaljplan. Syftet är att ange områden för olika ändamål samt att styra byggandet och annan markanvändning på det sätt som krävs med tanke på de lokala förhållandena.

Det är viktigt att planläggningen i kommunen har tydliga mål för den samlade samhällsstrukturen och den framtida bosättningens placering. I många kommuner styrs planläggningen trots allt av varifrån man enkelt kan köpa in markområden. Utan tillräckliga utredningar om de ekonomiska konsekvenserna kan byggandet bjuda på stora överraskningar

Vid beslut som rör markanvändning är det viktigt att komma ihåg att samhället överlever sina byggare. Det uppkommer kostnader både under byggnadsskedet och under hela samhällets livstid. Driftskostnaderna för samhällena påverkas mest av områdenas läge.

Pedersöre kommun har fastställda detaljplaner över centrum av Bennäs, Edsevö, Kyrkoby, Källby, Lövä industriområde, Nederpurmo, Ytteresse samt Överesse.

Informell planering

I den publikation som miljöministeriet utgav år 2009 om byplanering omnämns olika informella planeringsmetoder. Dessa har ingen bindande rättslig verkan, men de kan i kombination med tillståndsprövning vara tillräckliga för att utveckla byn, t.ex. då det gäller att utveckla näringarna och servicen. Sådan informell planering kan vara kommunala utvecklingsbilder, strategier för områdesanvändningen och markanvändning, kulturmiljöprogram samt frivilliga byplaner. De bästa resultaten fås om man låter den formella och den informella planeringen stöda varandra.

Informell planläggning kan vara alldeles tillräcklig för byområden där det inte råder ett tryck på byggandet.

- **Byggnadsordning**

En förnyad byggnadsordning för Pedersöre kommun godkändes av kommunfullmäktige den 27 juni 2011 varefter den trädde ikraft den 4 augusti 2011.

- **Markpolitiskt program**

Parallellt med den strategiska generalplanen utarbetar kommunen ett markpolitiskt program. Detta skall tillsammans med generalplanläggningen utgöra en grund för kommunens utvecklingsstrategier. Programmet blir ett offentligt dokument som skall ge kommuninvånarna information om de markpolitiska målsättningar som kommunen har antagit.

- **Bygginstränkning och åtgärdsbegränsningar**

Inget byggförbud eller åtgärdsbegränsningar har utfärdats på grund av planläggningen.

- **Utredningar**

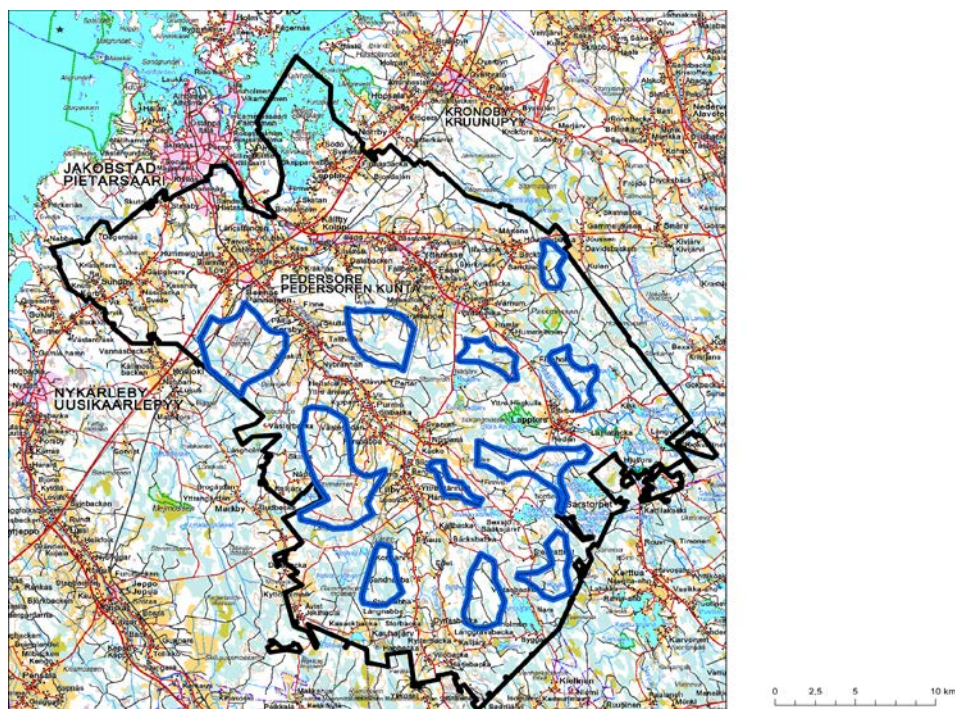
Vindkraftsutredning

Kommunen beställde våren 2013 en utredning som skulle klargöra de faktorer som kan inverka på utvecklandet av vindkraften i kommunen.

Objektsområdena för vindproduktion valde konsulten utgående från områdets vindförhållanden och eventuella faktorer som begränsar ett byggande. I de faktorer som begränsar ett byggande observerades kraftverkens säkerhet och störning av omgivningen samt områdenas driftsreserveringar, tillgången till elnätet och höjdbegränsningar.

Potentiella vindkraftsområden enligt den utredning som utfördes blev efter uteslutningsmetoden följande områden:

Tornberget , Storbacken, Spänbacken, Långbacken, Kalkkärrbacken, Snårbacken, Gruvbacken, Brännan, Lillmossbacken, Stormossen och Mellansnåret

Vägnätsutredningar

Pedersöre kommun har i samråd med ELY-centralen uppgjort vägnätsutredningar för:

- Ytteresse och Överesse
- Kyrkoby
- Lövö-Östensö
- Lillby och Sisbacka (under uppgörande)

Utredningarna skall tjäna som vägledning vid planläggning och vid beslut om investering i olika projekt.

Naturinventeringar

För utarbetande av markanvändningsplaner finns följande naturinventeringar utförda:

- Naturinventering 1997, Karby-Sundby-Sandsund samt Lepplax strandområden (Susanna Köykkäri)
- Naturinventering 1998, Lappfors området (Susanna Hellén)
- Inventering över Esse åstränder 2000-2002, Edsevö/Östensö-Överesse (Susanna Hellén)
- Naturinventering för Lövö och Slätkulla 2001, (Forssten Eva och Tryggve)
- Naturinventering för Lövö 2013-2014 (essnature)

- Naturinventering för Lillby 2006, (essnature)
  - Naturinventering för Nederpurmo 2008, (essnature)
  - Naturinventering för norra delen av Ytteresse 2009, (essnature)
  - Naturinventering för Lepplax by 2009, (essnature)
  - Naturinventering för Östensö 2010, (essnature)
  - Naturinventering för Sandsund södra bostadsområde, (essnature)
- Utöver dessa har mindre områden inventerats i Edsevö, Kållby, Lepplax, Forsby och Överesse

Purmo träkyrka i vinterskrud. Kyrkan togs i bruk år 1772.

Inventering av byggnadsbestånd och kulturhistoriska omr.

Byggda kulturmiljöer av riksintresse (RKY) syftar till en inventering som utarbetats av Museiverket och som enligt statsrådets beslut 22.12.2009 i fråga om byggda kulturmiljöer utgör från och med den 1.1.2010 en sådan inventering som avses i de riksomfattande målen för områdesanvändningen enligt markanvändnings- och bygglagen. I RKY finns för Pedersöre kommuns följande områden upptagna: Bennäs järnvägsstation, kyrkan och prästgårdarna i Esse, kyrkbacken i Purmo, Lagmansgården och Östensö skolhem, Lappfors by och Heidegård, Lassfolk och Härmälä gårdsgrupper, Staraby och Storsandsund.

Samtliga områden som detalj- eller delgeneralplanerats har inventerats beträffande kulturhistoriska objekt och miljöer som finns inom områdena. Inventeringarna finns dokumenterade och uppbevarade vid kommunen.

4. ANALYS AV PLANEOMRÅDET

Allmän beskrivning av området

- **Kommunens läge**

Pedersöre är en tvåspråkig kommun med svenska som huvudspråk. Kommunen som ligger i Österbotten gränsar i norr till Larsmo, Nykarleby, Jakobstad och Kronoby. I kommunens södra delar är grannkommunerna Kauhava och Evijärvi. Kommunens totala area är 823 km².

- **Befolkningsutveckling**

År 1977 slogs kommundelarna Purmo, Esse och Pedersöre samman till Pedersöre kommun. Efter kommunsammanslagningarna hade Pedersöre kommun en befolkning på 8341 personer. Befolkningen i kommunen har stadigt ökat sen dess och år 1.1.2014 fanns det i Pedersöre cirka 10970 personer. Detta är en ökning på 2 629 invånare sedan år 1977.

Enligt statistikcentralens uppgifter från 2012 skulle Pedersöre kommuns befolkning att vara 12 153 personer år 2030. Statistikcentralens befolkningsprognoser är så kallade demografiska trendkalkyler, där man räknar ut hur befolkningen i en kommun skulle se ut om utvecklingen fortsatte oförändrad. Det som inte kommer fram i dessa prognoser, är i fall det sker stora befolkningsförändringar på grund av till exempel in- och utflyttningar till följd av förändringar i företagsvärlden.

Befolkningsutveckling i Pedersöre från 1977-2013

1977	8 341
1980	8 584
1985	9 198
1990	9 755
1995	10 180
2000	10 150
2005	10 511
2010	10 821
2013	10 940
2014	10 970

- **Samhällsstruktur**

Pedersöre kommun består av många levande och växande byar. Inom dessa byområden finns en bra närservice och byggare väljer gärna att bosätta sig inom dessa områden. Levande byar och människonära service skall vara Pedersöres varumärke också framöver men för att vi skall kunna upprätthålla och utveckla servicen behöver byasamhällena förtätas. Samtidigt effektiverar vi

användningen av befintlig infrastruktur och förbättrar förutsättningarna för att upprätthålla privat service.

Bostadsområden med högklassig och färdigställd miljö och lättillgängliga rekreativområden gör att bostadsmarknaden fungerar och fastigheterna stiger i värde.

Pedersöre kommun har en ung befolkning. Var fjärde kommuninvånare är under 15 år. Denna grupp av befolkningen bör också uppmärksammas speciellt med tanke på var och hur servicen ordnas i de definierade serviceområden som finns i planen. Närhet och tillgänglighet till service för denna grupp bör speciellt uppmärksammas och bl.a. trafiksäkerhetsfrågor utgör en central del i planeringsprocessen.

- **Näringsstruktur**

Nationellt sett har Pedersöre klarat sig bra under tider av lågkonjunkturer till stor del tack vare den entreprenörsanda som råder i kommunen.

Jordbruken har genomgått en snabb strukturomvandling. De små jordbruksenheterna minskar till antalet och jordbruken blir allt större. Antalet personer som får sin utkomst av jordbruket minskar därmed men jordbruksarealerna som är i bruk är de samma.

Även andra företag med olika inriktningar har utvecklats starkt under de senaste åren. I dagsläget finns flera större och mindre företag i kommunen som utgör viktiga arbetsplatser både för Pedersörebor men även för arbetstagare från andra delar av regionen.

Under 70- och 80-talet hade man inom kommunen vant sig vid en arbetslöshetsprocent kring 2,0 - 2,5 %. Då landet gick in i lågkonjunkturen i början av 1990-talet följde också Pedersöre den allmänna trenden med stigande arbetslöshetssiffror som följd.

Arbetslöshetsprocenten i kommunen:

1990	2,9 %
1995	10,6 %
2000	6,4 %
2005	4,3 %
2010	4,9 %
2012	3,0 %
2013	3,5 %

Arbetskraften var år 2013 cirka 5 132 personer och den sysselsatta arbetskraften var cirka 4 910 personer.

Arbetskraften fördelat på de olika näringarna:

Inom primärnärings 10,1 %

Inom industri 35,7 %

Arbetstagare som utför tjänster 53,4 %

Ab Ekeri Oy som finns i Källby är en viktig arbetsplats för regionen.

- **Kommunens markinnehav**

Pedersöre kommun äger totalt cirka 1 222 ha markområden inom kommunen. Största markinnehavet finns i Kyrkoby/Sandsund där kommunen äger cirka 343 ha.

En stor del av markområdena inom området utgörs av råmark för framtida planläggning eller av redan detaljplanerade områden.

Bennäs	136 ha
Edsevö	74 ha
Forsby	13 ha
Kyrkoby/Sandsund	343 ha
Källby	142 ha
Lappfors	18 ha
Lepplax	38 ha
Lövö	56 ha
Purmo	88 ha
Ytteresse	189 ha
Östensö	34 ha
Överesse	70 ha
Övriga	21 ha

Kommunens markinnehav i de olika byarna

Service

En viktig förutsättning för en högklassig livskvalitet är tillgången till kommersiell och offentlig service. En fungerande service är också en förutsättning för näringslivet och kan vara avgörande för företagsetableringar och företagsutveckling. Ett fungerande tvåspråkigt serviceutbud har stor betydelse för en kommuns attraktionskraft.

- **Servicenät**

Det finns ett relativt välutbyggt servicenät i kommunen, bestående av privat och offentlig service. Skolor, daghem och bibliotek finns inom rimligt avstånd i de flesta bosättningsområden. Möjligheter till bekvämt och tryggt boende finns för den åldrande befolkningen genom pensionärsradhus och åldringshem. Vägnätet i kommunen håller en god standard. Lättrafiklederna är dock inte utbyggda till den grad som är önskvärt för att trygga fotgängare och cyklister i trafiken.

Affärer för dagligvaror, mindre specialhandel, bankkontor, bokföringsbyråer, teknisk service, frisörer, fysikaliska inrättningar, idrottsanläggningar är några exempel på den service som finns att tillgå i de olika delarna av kommunen.

I dagsläget finns det sex affärer för dagligvaror i kommunen. I de sydligaste delarna av kommunen saknas dock helt affärer som erbjuder dagligvaror och invånarna inom dessa områden är tvungna att göra längre bilresor för sina matinköp.

Utöver dagligvaruhandeln finns det specialbutiker i kommunen och dessutom finns det hantverksbetonad småskalig verksamhet som en biinkomst till huvudsysslan.

- **Kultur**

Pedersöre kommunbibliotek har nio enheter med huvudbibliotek i Bennäs. Biblioteket fungerar som ett nätverk och kunden kan komma åt nästan alla serviceformer från vilken enhet som helst. Purmo bibliotek fungerar även som kommunbyrå. Medborgarinstitutet bedriver en decentraliserad kursverksamhet med utbud i kommunens samtliga byar. Antalet kursplatser är ca 50, varav en del är i kommunens fastigheter, andra i föreningsägda utrymmen. Föreningslivet är mycket aktivt i kommunen och det är också föreningarna i kommunen som upprätthåller ungdomsutrymmen med ekonomiskt stöd av kommunen. Antalet föreningshus, museer, hembygdsgårdar och lokalhistoriska arkiv är stort.

Amatörteaterlivet är aktivt i kommunen med revy och sommartheater. Våra lokala föreningshus fungerar även som värd för Wasa Teater och kontinuerlig gästspel görs. Musik och orkesterverksamheten bedrivs till största del som kursverksamhet men församlingarna i kommunen har även ett rikt musikliv med egen kör- och barnverksamhet.

Glada och lyckliga sångare efter succén Gränslös 2014

- **Idrott och rekreation**

Pedersöres idrottscentrum i Bennäs samt skidcentret i Lappfors är högklassiga idrottsanläggningar. Anläggningarna är anpassade för nationella mästerskap och håller FM-standard. Vid Pedersöreidrottscentrum finns Anders Wiklöf arena, centralidrottsplan, frisbeegolfbana, bouldering, parcour, och skateramper, klättervägg inomhus, gym och Sportis idrottshall.

Pedersöre har totalt 12 el-ljusspår, sammanlagt 22.5 km, 8 simplatser, 16 sand- och isplaner. Utöver det finns 12 bollplaner med gräs, varav 7 fungerar för seriespel. Utöver de här finns det 6 vandringsleder, varav 4 är kommunens. Utterleden är den längsta med 50 km.

I kommunen finns 11 registrerade idrottsföreningar samt ett antal spontana grupper med totalt ca 3000 medlemmar.

I kommunen finns även föreningsdriven och privat idrottsservice med bl.a. en slalombacke, golfbana, travbana, vandringsleder och skoterleder.

Anders Wiklöf Arena

Naturmiljö

- **Natura 2000- områden**

Inom Pedersöre kommun finns det sex områden som hör till nätverket Natura 2000. Europeiska unionen strävar efter att stoppa utarmningen av den biologiska mångfalden inom sitt område och nätverket Natura 2000 är ett av de viktigaste sätten att uppnå dessa mål.

- Esse å
- Angjärvmossen
- Passmossen
- Kalisjön
- Sandsundsfjärden
- Djuplottbacken

Nätverket tryggar livsmiljöerna för de naturtyper och arter som anges i habitatdirektivet. Det finns ungefär 200 sådana naturtyper och arter i Europa.

- **Naturskyddsområden**

Mindre områden längs Esse åstränder har skyddats på frivillig väg.

- **Grundvattenområden och vattendrag**

Grundvatten förekommer så gott som överallt i marken i såväl jordlager som berggrund. Det har stor betydelse för både människan och naturen. Det är

viktigt att bevara områden med god grundvattentillgång för att säkerställa den framtida vattenförsörjningen. Det finns flera sådana viktiga grundvattenområden runt om i kommunen.

De största vattendragen i kommunen är Esse och Purmo åar. Därutöver finns Sundby å

Landskap

- **Landskapsstruktur**

Landskapet i Pedersöre är till största delen ett typiskt Österbottniskt kustlandskap med relativt stora sammanhängande skogsområden som omgärdar bebyggelsen med dess öppna åkerfält. En betydlig del av bebyggelsen är koncentrerad till Purmo och Esse ådalar. Inga större höjdförhållanden präglar landskapet som helhet. Lappfors som ligger på gränsen mellan kusten och inlandet, har dock ett mera varierat landskap än i kommunen i övrigt. Inom Lappforsområdet finns många små sjöar, flera av dessa anknuter till Esse å. Höjdförhållandena är tydliga i landskapet och skogsbackar omgärdar de öppna åkerfälten.

- **Landskapsbild**

Begreppet landskapsbild betyder den visuella upplevelsen av landskapet där människans delaktighet också ingår.

Det visuella landskapets karaktär i Pedersöre är i huvudsak de öppna åkerfälten i kontrast mot stora enhetliga skogsområden och ett pärlband av byar längs ådalarna. De stora livligt trafikerade huvudvägarna som går genom kommunen är mycket betydelsefulla som sammanlänkande faktor.

Skördetid i Forsby

Naturen, byarna, ådalarna, odlingsfälten och företagsverksamhet är Pedersöre kommuns identitet.

Levande byar och bosättningsområden samt lantbrukare i arbete är centrala delar i det visuella landskapet i kommunen.

Byggd miljö, byggnadskultur och fornlämningar

- **Placering av bosättning och traditionellt byggande**

Österbottningarna har genom århundradena gjort sig kända som duktiga timmermän. Den österbottniska byggnadskonsten kan fortfarande observeras i ståtliga rödmyllade bondgårdar i de flesta byar. Byggnadstraditionerna vårdas oftast av lokala hembygds- och museiföreningar.

Kulturlandskapet i Österbotten har fått sin prägel av 1600-talets bandbebyggelse längs ådalarna. Bosättningen i kommunen är fortfarande mycket koncentrerad till ådalarna men med en alltmera tydlig förskjutning mot större byacentrum som ligger längre mot kusten. I de områden i kommunen som avståndsmässigt ligger längst bort från kusten minskar befolkningen. Största delen av bosättningen har sökt sig till skogsbackar eller sådana områden som inte används som odlingsmarker.

Pedersöre fick fast bosättning samtidigt med bosättningen i övrigt längs kusten mellan Sideby och Gamlakarleby. Pedersöre församling grundades någon gång i mitten av 1200-talet vilket visar att området då redan hade en befolkning som utgjorde underlag för bildande av en församling.

Lappfors beboddes redan på 1500-talet. Byns äldsta byggnadsbestånd är från 1700- och 1800-talen. Lappfors som utgör en del av odlingslandskapet längs Esse å har kvar traditionell allmogebebyggelse längs byvägen och den tätt byggda byn har kunnat bevara sin struktur. Denna by ger en bra bild av traditionellt Österbottniskt byggande.

Bebyggelsen är för övrigt blandad i kommunen och speglar olika trender inom äldre som modernt byggande.

- **Fornlämningar**

Antalet platser där det finns fasta fornlämningar från förhistorisk tid som har hittats i Pedersöre är relativt stort. Av dessa är den största delen olika rösen. Fornlämningarna finns på de högst belägna platserna i kommunen.

Samhällsteknik

- **Vattenförsörjning**

Pedersöre Vatten distribuerar vatten till cirka 70 % av hushållen i kommunen. Pedersöre Vatten hade år 2010 cirka 2840 abonnenter. Esse Vatten Ab leverera

vatten till cirka 25 % av hushållen. Resterande får sitt vatten från något av de mindre vattenbolagen.

- **Avlopp**

I dagsläget är det ca 1500 av 3 300 fastigheter anslutna till kommunens avloppsnät.

Kommunalt avlopp finns på kommunens alla detaljplaneområden och på flera ställen i nära anslutning till dessa där bosättningen aktivt visat intresse för anslutning och där statligt bidrag kunnat erhållas.

Avloppsvatten motsvarande ca 340 000 m³ pumpas för rening till Alheda reningsverk i Jakobstad. Mindre reningsverk finns i Forsby, Sisbacka, Lillby och Åvist.

Enligt myndighetsbeslut skall alla bostadsfastigheter ha ordnat avloppsfrågan senast i mars 2016.

Regionens vattenverk har tillsammans ansökt om statsstöd för förbättrande av krivattendistributionen mellan vattenverken. I samma projekt ingår planer på utvidgning och sanering av avloppsledningsnätet.

- **Avfallshantering**

Avfallshanteringen i regionen sköts av avfallsbolaget Ekorosk som bildades år 1990. Bolaget sysselsätter cirka 40 personer och betjänar 11 kommuner med totalt cirka 115 000 invånare.

- **Fjärrvärme**

Pedersöre Värme Ab som är ett dotterbolag till Pedersöre kommun har fjärrvärmecentraler och fjärrvärmenät i Lillby, Bennäs centrum, Sursikbacken, Sandsund, Edsevö, Lepplax, Ytteresse samt i Överesse. Bränsle som används är till största delen flis av energivirke. Energiproduktionen kommer 2014 att uppgå till drygt 16.000 MWh. Av kommunens egna fastigheter är över 80 % anslutna till fjärrvärmen. Bolaget säljer även värme till industri och privata konsumenter.

Trafik

- **Vägnätet**

Inom Pedersöre kommun finns ett omfattande vägnät som kräver underhåll både från statligt och kommunalt håll. I kommunen finns:

- 250 km statliga vägar
- 25 km lättleder
- 65 km gator
- 350 km enskilda vägar
- Vägbelysning ca 3000 armaturer

Flera av vägarna är livligt trafikerade och trafikmängderna ökar hela tiden. Enligt trafikräkningen i början av år 2012 var antalet fordon 6956 per dygn mellan Edsevö och Jakobstad (sv 68) och från Edsevö mot Ytteresse färdades 4 488 fordon.

Längs riksväg 8 från Edsevö norrut var mängden 6594 och söderut från Edsevö var antalet 5081.

Väg 741 mellan Bennäs och Jakobstad trafikerades i medeltal av cirka 4500 fordon och från Bennäs mot Forsby cirka 1800 fordon. Båda dessa vägar har en stor andel tung trafik. Alla siffrorna gäller per dygn.

- **Lättrafikleder**

Lättrafikleder finns utbyggda längs vissa livligt trafikerade vägavsnitt såsom t.ex. Sandsund, Ytteresse-Överesse, Bennäs-Edsevö, Bennäs-Lövö, Bennäs centrum, Källby (Centrumvägen) kortare avsnitt i Lillby.

Många livligt trafikerade vägavsnitt saknar dock lättrafikled och kommunen arbetar aktivt för att lederna skall förverkligas.

- **Kollektivtrafik**

I dagens läge bor man ofta i en kommun men lever i en region, på grund av att man pendlar till arbete och serviceutbud utanför den egna kommunens gränser.

Från kommunen pendlar många Pedersörebor till olika arbetsplatser runt om i nejden. Likaså finns det en pendling till Pedersöre och de arbetsplatser som här finns. Det är dock svårt att arrangera en effektiv och lönsam kollektivtrafik. Regionen är en av de biltätaste områden i landet och egen bil är en förutsättning för att kunna bo på landsbygden.

Den busstrafik som finns i kommunen betjänar främst skolelever. Övriga har möjlighet att utnyttja skolbussarna under den tid de trafikerar. Bussarna trafikerar endast vardagar under skolterminerna, tiderna är dock mycket begränsade och skoltaxin betjänar endast skolelever.

Pedersöre kommun har ingått ett serviceavtal med två taxitrafikanter gällande beställningstrafik. Den ena rutten går sträckan Esse kommundel- Källby-Edsevö-Bennäs- Lepplax-Sandsund- Jakobstad tur och retur. Den andra rutten kör Purmo kommundel- Forsby- Bennäs- Sandsund- Sundby/Karby- Jakobstad tur och retur.

- **Tågförbindelser**

Bennäs station har goda tågförbindelser och betjänar kommunen och hela ekonomiområdet. Stationsområdet har genomgått en större ombyggnad och utvidgning och har rustats upp för att möta kraven på tidsenlig järnvägstrafik och de behov som ett ökande passagerarantal ställer. Cirka 105. 000 passagerare använder stationen årligen och passagerarantalet väntas öka ytterligare.

Järnvägsstationen i Bennäs, en viktig knutpunkt

- **Flygförbindelser**

Karleby-Jakobstad flygfält i Kronoby är viktigt för Pedersöre och hela ekonomiområdet. Flygförbindelserna är viktiga för regionens mångsidiga näringsliv och för förbindelserna till och från regionen. Flygfältet är en av hörnstenarna i områdets kommunikationsdynamik. Passagerarantalet vid flygfältet rör sig om knappt 100. 000 personer per år. Cirka 24. 000 ton gods trafikeras via flygfältet.

5. TEMAGRUPPERNA OCH SLUTRAPPORTER

Tema arbetsgrupperna arbetade intensivt under fem månader med sina aktuella ämnen. Arbetsgrupperna sammanställde sedan sina resultat och presenterade dessa vid ett slutseminarium vid Sursik auditorium den 21 maj 2013.

Boendegruppens rapport

Styrkor <ul style="list-style-type: none"> • Pedersöre kommun har ett positivt utgångsläge, kommunala bostadstomter i många byar, planerade byacentrum och tillgång till arbetsplatser inom rimligt avstånd • Relativt ung befolkning • Närhet till service i många byar • Gamla gårdar som utgör ett viktigt kulturarv värdesätts alltmer • Kommunens snabba beslut uppskattas • Parhusbyggandet har blivit alltmer populärt vilket gör det enklare att få sin första bostad • Möjlighet till flexibel storlek på bostadstomt	Svagheter <ul style="list-style-type: none"> • Många väljer att bygga utanför detaljplaner • Informationsflödet svagt ut till allmänheten beträffande lediga privata bostadstomter • Tillräckligt med kommunala hyresbostäder saknas i vissa delar av kommunen. • Ibland lämnas gamla gårdar öde och tomma intill nybyggen, vilket kan vara förfulande för miljön • Saknas möjligheter till anhörigboende i anslutning till våra åldringshem • En del boendeyråden utvecklas i snabbare takt än andra som leder till en viss ”obalans”
Möjligheter <ul style="list-style-type: none"> • Byarnas överlevnad och tillväxt hör starkt samman med närheten till dagvård • Att skapa möjligheter till bostadsbyggande trots att boendet bör styras • Att utarbeta ett system med planer av olika styrandegrad, beroende på behovet och var området är beläget. • Att kunna erbjuda tomtmark i alla delar av kommunen • Att lyckas täta upp byggandet i byars centrumområden, vilket bättre stöder en bibehållen och utvecklas service • Anpassa områden för olika behov och skapa alternativområden • Väcka intresse för kommunens detaljplaneområden ute i byarna • En fortsatt flexibel planläggning	Hot <ul style="list-style-type: none"> • En del detaljplaneområden upplevs inte som tillräckligt attraktiva • Avsaknaden av dagvård i vissa byar • Minskande befolkning i en del av våra byar

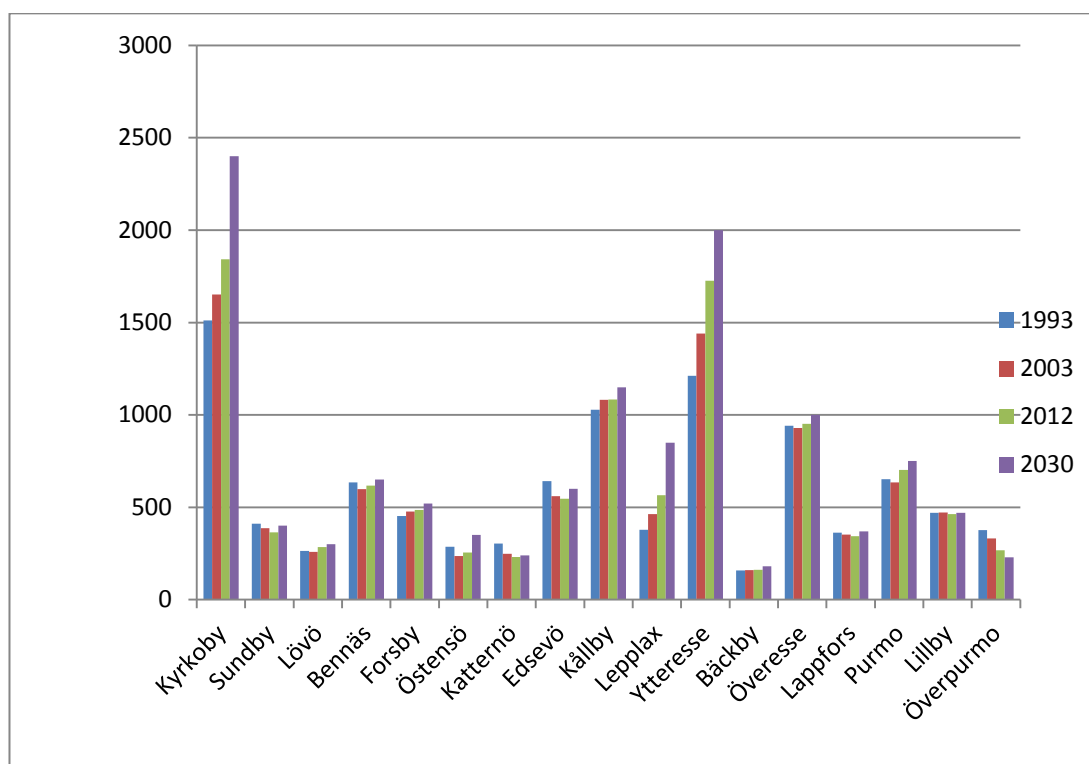
Boendegruppen utarbetade en egen prognos över befolkningsutvecklingen i kommunen fram till år 2030. Enligt denna kommer invånarantalet att ha ökat till ca 12460 personer fram till år 2030. Invånarantalet ökar mest i Kyrkoby, Lepplax, Nederpurmo, Ytteresse och Källby. Högst sannolikt kommer alla byars centrum att utvecklats befolkningsmässigt i någon grad.

De byar som endast bibehåller invånarantalet eller där invånarantalet kan minska är Katternö och Överpurmo. Svårast att bedöma utvecklingsbilden är det för byarna Bäckby, Sundby/Karby, Lappfors, Överesse och Lillby.

Utvecklingen i Bäckby är delvis beroende av om ett område kan hittas för boende som kan stöda upp byn.

Sundby/Karby bör få ordnad dagvård inom byn för att utvecklas som boendeort.

Befolkningsutveckling och prognos i Pedersöre byar enligt boendegruppen

Gruppen konstaterade allmänt om kommunen och byggandet:

- Pedersöre kommun har idag ett bra utgångsläge.
- Det är nära till service i många byar. Sandsund och vissa andra centrala områden kommer att utvecklas i snabbare takt.
- Detaljplaneområden ute i byarna är inte lika populära på alla områden.
- Många byggare önskar större bostadstomter än det som erbjuds i en detaljplan.
- Ibland lämnas de äldre gårdarna tomma alldeles intill nybyggen.

- Parhus har blivit alltmer populära. Man värdesätter alltmer de äldre gårdarna som utgör ett viktigt kulturarv.
- Boendegruppen konstaterar att byarnas överlevnad och tillväxt starkt hör samman med att det finns dagvård inom rimligt avstånd.

Övriga konstateranden:

- Det är viktigt att ge möjligheter trots att man styr byggandet.
- Styrande skall ske på olika nivåer i olika delar av kommunen.
- Kommunen bör ha tomtmark i olika delar av kommunen.
- Främst skall man täta upp byggande, inte sprida ut bebyggelsen.
- Anpassa områden för lika typer av byggande.
- Flexibel planering är viktig.
- Områden för alternativt boende bör hittas.
- Snabba beslut är viktiga enligt representanter för husförsäljare.
- Satsa på kvartersbyggande.
- Husföretag som bygger hela kvarter kan bli ett alternativ i framtiden.
- Det framtida byggandet blir alltmer varierat.
- Nya energilösningar.

Rekommendationer för planläggningen i dagsläget och för framtiden:

- Strategiska generalplanen skall vara riktgivande med flytande gränser.
- Planera strandnära boende där det är möjligt.
- Områden för specialboende i närheten av åldringshem (möjlighet till lägenheter för anhörigboende)
- Flexibel planering där det är möjligt.
- Skapande av mötesplatser inom bosättningsområden.

Viktiga specialfrågor:

- Informationen om bostadsområden och lediga bostadstomter bör vara lättillgängliga på kommunens hemsida.
- Privata bostadstomter som är till salu kunde också finnas på kommunens hemsida.
- Hyresbostäder av god standard bör finnas i alla byar.

Utkomstgruppens rapport

Styrkor <ul style="list-style-type: none"> • Företagsamhet • Lokalt ägande • Exportinriktning • Väl diversifierat näringsliv • Goda kommunikationer • Språkkunskaper • Snabb och smidig beslutsprocess	Svagheter <ul style="list-style-type: none"> • Servicesektorn • Områden för service • Arbetsplatser för högutbildande • Intressebevakning/lobbning • Marknadsföring
Möjligheter <ul style="list-style-type: none"> • Generationsväxling • Servicesektorn • Entreprenörsfostran • Områden för boende/näringsutövande	Hot <ul style="list-style-type: none"> • Generationsväxling • Centralisering

Åtgärder för att förbättra utkomstmöjligheterna

- Satsa på livsmedelsklustret
- Energi och miljöteknik
- Nätverksföretagande
- Underleverantörsnätverk/avknoppningar
- Serviceföretag
- Upplevelseturism

Fresch Servant Oy, ett företag i Edsevö inom livsmedelsbranschen.

Områdesreserveringar

- Nya företagsområden mitt emot Sursik och i Lepplax.
- Detaljplanestatus åt Åsbackaområdet.
- Planbestämmelserna ändras så att bostad godkänns på ”Remson-tomtarna”
- Farmområden ”tillräckligt nära”.
- Inga stora jordbruksenheter inom tätbebyggda områden

Servicegruppens rapport

<p style="text-align: center;">Styrkor</p> <ul style="list-style-type: none"> • Befolkningsstrukturen • Kommunen har redan en välutbyggd service gällande dagvård, skola och äldreomsorg • Dagvård är möjligt att få nära familjens hem • Närhet till den största delen av service	<p style="text-align: center;">Svagheter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kommunens image med många livskraftiga byar kan vara en svaghet i fråga om servicen, vad skall finnas i de olika byarna och vad skall man samarbeta kring? • Avstånd och olikheter i befolkningsunderlag • Kommunen har inte möjlighet att styra privat verksamhet så som butiker, bank och annan service.
<p style="text-align: center;">Möjligheter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Växande befolkning • Arbetsplatser som lockar • Företagande • Möjlighet att använda de äldres resurser • Möjlighet att utveckla samarbete med frivillig verksamhet/föreningar • Utveckla IT-teknik inom service, tex hälsovård, äldreomsorg • Möjlighet till effektivisering inom vissa serviceformer	<p style="text-align: center;">Hot</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kostnadsutvecklingen • Normstyrning i lag och direktiv • Statens centralisering • Människans egoism allt större, vi bryr oss allt mindre om vår nästa • Specialisering inom olika områden, gör att personal inte vill arbeta ensam, kunnandet splittras på specialister och helhetssynen försvinner

Förslag till utveckling och förändring

Utgångspunkten i diskussionen var att kunna göra en prioritering utgående från vilken service behövs ofta och vilken service mera sällan. Den service som behövs dagligen eller mycket ofta bör finnas nära kunden, medan service som behövs mera sällan kan finnas längre bort.

Pedersöre kommun har byggt upp sin service utgående från livskraftiga byar och att en del av verksamheten ska finnas nära kunden. Utgående från nuläget är tillväxten i kommunen jämn och prognoser visar att kommunen kommer att växa ytterligare. För att locka nya invånare borde kommunen fortsättningsvis satsa på fungerande dagvård och skola.

Vad fungerar en lång tid framöver?

- Tillgången till skolor, d.v.s. antal fastigheter, lärare, elevunderlag på de flesta ställen
- Tillgången till dagvård, finns behov av ytterligare, utökningar på vissa områden samt utökade öppethållningstider.
- Tillgång till hälsovård i regionen
- Tillgången till antalet boendeplatser i kommunen är tillräckligt (då man utgår från nationella rekommendationer)

Vad borde förändras redan nu?

- Påbörja planeringen av seniorboende (i olika kommuncentra, närhet till service)
- Diskussion med social- och hälsovårdsverket gällande antalet hälsovårdsmottagningar i kommunen.
- Diskussion med social- och hälsovårdsverket gällande tryggheten av social service i regionen.
- Planera för den öppna vården inom psykiatri - boende i samarbete med grannkommunerna?
- Aktivera frivilliga (d.v.s. föreningar, anhöriga, pensionärer) ännu mer i olika stödinsatser
- Aktivera diskussioner med privata aktörer gällande service för kommuninvånare, ökat samarbete med Concordia

Vilka är utmaningarna framöver

- Nationella krav och rekommendationer styr verksamheten, detta kan få stora ekonomiska konsekvenser
- Antalet äldre ökar markant, hur ordna service utgående från hemmaboende-redan nu är det långa köer till boendeenheter
- Hur får man ungdomarna att välja utbildningar inom de områden där kommunen framöver får personalbrist.
- Hur rekrytera utbildad personal till olika områden, t.ex. läkare, tandläkare, vårdpersonal, socialarbetare
- Dagvårdsbehovet är i relation till arbetsläget och det finns ännu en möjlighet att dagvårdsbehovet ökar framöver
- Idag finns ca 25 familjedagvårdare- kommer dessa helt att försvinna?
- Ekonomiska åtstramningar får inverkan på alla nivåer, kommunen behöver ha tillräckligt stora enheter för att få ekonomin i verksamheten
- För landsbygden är kommunikationerna ytterst viktiga. Man bör trygga vägnätets skick.

Energi och infrastrukturgruppen

<p style="text-align: center;">Styrkor</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tillgång till inhemsk energi • Valfungerande vatten, avlopp, el, IT • Järnvägsförbindelse • Goda vägförbindelser • Utrymme finns för nyetableringar	<p style="text-align: center;">Svagheter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bristfälligt underhåll av statliga vägar • Långa avstånd • Saknas kollektivtrafik • Saknas tillräcklig krisvattenberedskap
<p style="text-align: center;">Möjligheter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt utveckling av den lokala energianvändningen • Vidareutveckling av fiber och nättjänster • Fortsatt utbyggnad av kommunens avloppsnät • Utöka områden för bosättning och industri och affäretableringar	<p style="text-align: center;">Hot</p> <ul style="list-style-type: none"> • Statliga satsningar minskar eller uteblir helt • Stigande energikostnader • Sviktande ekonomi • Åldrande infrastruktur • Brister i krisvattenförsörjningen

Strategin för avloppsnätet

- Kommunen bör fortsättningsvis fortsätta utbyggnaden av kommunalt avlopp på landsbygden där det är ekonomiskt försvarbart
- Anslutningsavgifterna kan höjas till nivån som tangerar kostnaderna för byggande av enskilda avloppssystem
- Bosättningen informeras om vilka alternativ till avloppslösningar det finns

Strategi för enskilda vägar

- Nuvarande underhållsstandard och budgetnivå bibehålls
- Uteblivna statsbidrag ersätts med större insatser från enskilda väglag
- Kommunen medverkar till att de enskilda väglagens funktion och verksamhet fungerar
- I samband med beviljande av bygglov ges information om anslutningsvägar, ägoförhållanden och skötsel mm.

Statliga vägar, lättleder

- **De allmänna vägarnas skick försämras**
Kommunen bör medverka till att större statliga underhållsanslag erhålls genom lobbning till myndigheter
- **Nybyggnad av kommunen viktiga statliga lättrafikleder**
Kommunen erbjuder sig att stå för 50 % av byggnadskostnaderna??
- **Förbättring av statliga huvudvägar**
För påtryckning söks samarbete med grannkommunerna och regionen i stort
Kommunen överväger från fall till fall om ev. egna satsningar på trafiksäkerhetsåtgärder där behovet är påkallat.
- **Nuvarande trafikförbindelse bör bibehållas och om möjligt förbättras**
Kommunen bör tillsammans med regionens kommuner och företag arbeta för att avgångar destinationer och tidtabeller motsvarar det verkliga behovet i nejden
- Understöda Jakobstad i strävan att få en elektrifiering av tågbanan ut till hamnområdet förverkligat och en anslutning söderut i Bennäs

Energistrategier

- Fortsatt utbyggnad av fjärrvärme där det är ekonomiskt lönsamt
- Utreda alternativa energilösningar där fjärrvärme inte är möjligt
- Aktivt delta i framtagande av nya energilösningar när det gäller användning av råvaror, avfall, bergs- jord-, vind och sediment för produktion av gas, värme och el

Energisparprogram för anläggningar och fastigheter

- Målsättningen är att minska på kommunens energiförbrukning
Kartläggande av förbrukningspunkter och energiåtgång
Påbörja systematiskt genomgång av alla fastigheter och anläggningar
Planera energisparåtgärder med kort som långsiktig verkan
Uppgöra en tidtabell för verkställighet och parametrar för uppföljning
Informerar olika verksamheter om möjligheter till sparande av energi
Ev. Ingå energieffektiveringsavtal med Motiva som möjliggör sökande och beviljande av statliga understöd för vissa åtgärder
Medverka för distribution av energispartips till befolkningen i syfte att minska på kostnader och utsläpp som i slutändan blir till gagn för alla

Kultur, rekreation och idrottsgruppen

<p>Styrkor</p> <ul style="list-style-type: none"> • Natur och grönområden • Starkt föreningsliv, eldsjälar • Byakänsla, egenproducerat intresserar • Olika kulturformer har starka traditioner • Lokalt, bekant, hemkänsla lockar • Allätande kulturkonsumenter • Konstutbildningen i Jakobstad: tillgång till kunnigt folk • Näridrottsmöjligheter 	<p>Svagheter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Marknadsföring • Frivilliga krafter • Kulturkonsumtionen är stadscentrerad • "Finkultur" lockar inte i egen kommun • Undervärderar egna traditioner • Svårt att locka folk utifrån • Övernattningsmöjligheter • Jantelagen
<p>Möjligheter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Potentiella events som kan utvecklas • Natur med vandringsleder • Kulturhistoria: fornlämningar • Museer och byagårdar • Ådalskultur • Spelmanslag, folkmusik • Starkt kulturarv, lång historia, stor potential • Föreningar och konstformer möter varandra • Vasabåtarna • Stort motionsintresse • Decentraliserade bibliotek • Pedersöre har framgångsrika idrottare och professionella inom kulturfältet • Eldsjälar inom nya områden 	<p>Hot</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ingen förnyring i traditionskulturen • Dagens tempo: hur folk använder sin tid • Byråkrati som avskräcker föreningar • Övergödning av sjöar • Exploatering av naturmiljöer • Sårbara föreningar med minskande antal medlemmar • Ekonomiska resurser begränsade • Föreningshusens skick

Kultur, rekreation, idrott

Arbetsgruppen konstaterade rent allmänt att det är viktigt med en egen identitet för att känna samhörighet. Utan samhörighet är också intresset för att engagera sig i en förening begränsat och tryter föreningsandan förlorar kommunen en stor resurs. Mycket av kommunens kontinuerliga utbud vilar på ideella krafter. Idrottsföreningarna har av tradition ett välutvecklat juniorarbete som kulturföreningar kunde ta modell av. Med ett aktivt juniorarbete ökar möjligheterna till förnyring i en förening.

Decentraliserad service är viktig och kommunen ska vara lyhörd för kundernas behov. Vårt decentraliserade bibliotek är unikt, ett faktum som arbetsgruppen såg som en utvecklingspotential. Tomma utrymmen i ex. skolfastigheter kunde utnyttjas av MI och bli så kallade lärcenter. Idag saknar MI verkstadsutrymmen med möjlighet till förvaring.

Invånare med möjligheter till en aktiv fritid är invånare som trivs och mår bra. Det finns fina rekreativmöjligheter som kommunen kan marknadsföra åt egna invånare och åt besökare.

Största hotet mot många kulturföreningar är bristen på kontinuitet, få eldsjälar och stora fastighetsmassor som kostar för mycket att upprätthålla. Föreningar måste vara lyhörda och öppna för förändring. Kommunen ska stöda föreningar i deras verksamhet.

Kommunens kulturkarta är indelad i tre delar, aktiva och urban (rosa), kulturmiljö och turism (blå), natur och rekreation (grön). Arbetsgruppen gav olika förslag på utvecklingsmöjligheter inom respektive område.

Pedersöre teater

Aktiv och urban

- Kommunens frontoffice med turistinfo med servicekapacitet
- intressanta företag som stimulerar besöksnäringen. Outletkoncept som stimulerar besöksnäringen är viktiga; ex. specialaffärer för jakt, fiske och friluftsliv
- Kulturbolaget är centrum för lokala konstnärer med verkstad, arbetsutrymmen, butik och utställningsmöjligheter. Kulturbolaget fungerar även som koordinator vid stora evenemang, bistår med marknadsföring och

organiserar lokala arbetspooler.

- föreningshotell med tillgång till specialutrymmen
- verksamhet som utnyttjar våra specialanläggningar (Remson Golf, Bergö, Grubbo allaktivitetspark, AW-Arenan och Sursik skol- och idrottscentrum)
- nya specialanläggningar ex. travbana, konstgräs, utrymmen för häst- och hundsport, motorsport placeras här.
- allaktivitetshus i Sandsund som används av alla: bibliotek, ungdomsverksamhet, klubb och föreningsutrymmen, café, frisör, pensionärsklubbar, dagverksamhet, kursverksamhet osv.

Kulturmiljö och turism

- basutställning som presenterar Pedersöres historia
- evenemang och koncept på museiområden
- utnyttja ny teknik i utställningsverksamhet och skapa intressanta utställningar
- dra nytta av Pedersöre Teaters scen och området runt omkring
- "butikerna på landet", ekoturism, besöksgrändar
- ädalskultur och evenemang

De årligen återkommande hantverkarmarknaderna lockar många besökare.

Natur och rekreation

- evenemang kring Utterleden för olika målgrupper
- utveckla Lappfors idrotts- och rekreationscenter
- genuina naturupplevelser
- marknadsföra naturen och erbjuda retreatmöjligheter

-utveckla befintliga evenemang och skapa en egen kulturvecka

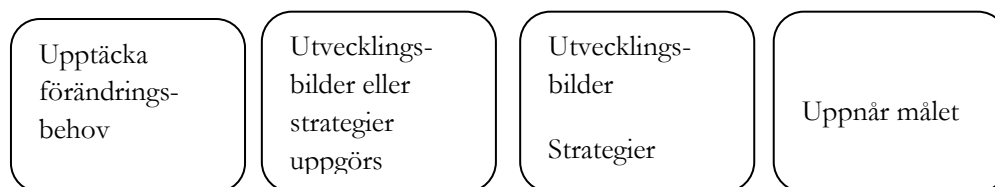
Lostenen, Finlands ståtligaste flyttblock.

6. BESKRIVNING AV UTVECKLINGSBILD 2030

Det centrala syftet med den strategiska generalplanen är att tolka de principiella linjedragningar som utarbetats av temaarbetsgrupperna gällande markanvändnings- och servicestrategier.

Detta har bland annat skett genom att ange placeringen av samhällsbyggande till områden som gynnar möjligheterna till att utveckla service, kommunalteknik och byggande i övrigt.

Planens målår är 2030. Bygränserna frångås alltmer i utvecklandet av samhällsstrukturen. Förändringar och behov bör identifieras och medvetandegöras innan klara strategiska linjedragningar kan göras.

BOENDE OCH SERVICE

- **Kommunens centrumområde inom västra serviceområdet**

I centrumområdet finns kommungården med den administrativa servicen. Här finns huvudbiblioteket, hälsovårdcentral med mottagning, tandklinik och en liten dagligvaruhandel. Skola med årskurserna 1-6 finns i absoluta centrumområdet invid Vasavägen.

På Sursikbacken finns grundläggande utbildning med årskurserna 7-9, gymnasium samt en enhet för yrkesakademien i Österbotten. På området finns också kommunens stora idrottscentrum med centralidrottsplan, Sportis, Anders Wiklöf arena, frisbeegolfbana och en allaktivitetspark.

Järnvägsstationen är en viktig knutpunkt för resenärer till och från regionen.

I kommunens centrumområde finns flera företag med många arbetsplatser.

- **Serviceområden**

Bosättningsområden, inom vilka majoriteten av bosättning, företag och arbetsplatser samt serviceutbud finns, har specificerats som serviceområden. Dessa områden har avgränsats utgående från användningsradien för den service som finns inom området. I vissa fall hämtas service från flera olika serviceområden beroende av den livssituation en invånare befinner sig i.

Vid uppgörandet av strategiplanen bor cirka 88 % av befolkningen inom de utvisade serviceområdena enligt följande fördelning:

- Västra området 32 %
- Östra området 25 %
- Norra området 21 %
- Södra området 10 %

- **Byområde**

Bosättningsområde med viss offentlig service. En stor del av all service hämtas utanför byns område. Området har ett tydligt bycentrum och har därför också förutsättningar att kunna erbjuda privat service till invånarna. Vid uppgörandet av strategiplanen bor cirka 2 % av kommunens befolkning inom byområdet.

VERKSAMHETSOMRÅDEN FÖR INDUSTRI OCH HANDEL

- **Industriområden**

Industriområden finns i Kyrkoby/Sandsund, Edsevö, Bennäs, Lövä, Källby, Överesse och Ytteresse.

Inom industriområdet i Kyrkoby har ett flertal olika former av tillverkning hittat sina områden. Där finns allt från metall- och byggnadsindustri till mindre försäljningsenheter.

Området i Edsevö ligger ypperligt lägesmässigt. Området gränsar till två livligt trafikerade vägar och är därmed lätt att nå. Området har såpass stor areal att det finns beredskap att ta emot stora företagsetableringar. Området kan växa längs stamväg 68 mot Jakobstad.

Bennäs industriområde har i princip varit fullt utbyggt under en längre tid och det finns inte stora möjligheter att utvidga området. Marginella utvidgningar av området kan göras.

Lövä området invid riksväg 8 ger möjlighet till olika slag av företagsetableringar. Detaljplanen består av stora kvartersområden. Kvarteren som gränsar till riksväg 8 tillåter en viss andel handel.

Den planlagda delen av Källby industriområde har vid uppgörandet av den strategiska generalplanen utnyttjats till rätt stor grad. Utvidgningsmöjligheter finns i riktning mot riksväg 8.

Överesse nya industriområde gränsar delvis till stamväg 68. Området utgör på grund av sitt läge och storlek ett ypperligt område för större etableringar som bör förläggas utanför bosättningsområdena.

Det industriområde som uppstått invid Åsbackavägen har inte detaljplanerats utan styrts av en informell planering. Ifall området skall utvidgas i större omfattning bör området detaljplaneras.

- **Nya områden för industri**

Fram till målåret 2030 har industriområden utvecklats ytterligare invid riksväg 8. I Lepplax finns stora områden på båda sidor riksvägen som kan utvecklas för industriella etableringar. Verksamheter inom transportbranschen och företag som kräver goda förbindelser eller synlighet lämpar sig speciellt väl inom området.

I Bennäs invid travbanan finns ett område som kan utnyttjas för olika typer av industri och annan verksamhet i anknnytning till industri. Området läge stöder utvecklandet av Bennäs centrumområde.

Ett potentiellt område för industrietableringar finns i Nederpurmo invid Nybrännvägen.

ENERGI OCH INFRASTRUKTUR

- **Vägnät**

Underhåll och utbyggande av vägnätet bör bygga på mycket noggranna prioriteringar från kommunens sida vad beträffar vägar, gator och lättrafikleder.

Projekt av regional betydelse har även en regional prioriteringsordning. De viktiga vägarna som stamväg 68, riksväg 8 och landsvägarna 741, 747 och 749 finns beaktade i en gemensam målsättningsplan för förverkligande.

- Strävan är att nuvarande standard bibehålls och att förbättringar skall kunna genomföras i enlighet med gjorda prioriteringar.
- Eventuella uteblivna statsbidrag för enskilda vägar leder till större insats från väglagen
- Med gemensamma krafter kommer regionen att arbeta för att en större andel av statliga underhållsanslag erhålls för regionalt viktiga projekt, varför det vid målåret förverkligats:
  - Stamväg 68 i sin helhet innehållande rampen i Edsevä
  - Breddningen av riksväg 8 med omkörningsfiler
  - Trafiksäkerhetsåtgärder i Ytteresse och Överesse centrum
  - Trafiksäkerhetsåtgärder på Sisbacka och i Lillby
  - Lättrafikleder längs farliga vägavsnitt

- **Vatten och avlopp**

Avloppsnetet byggs ut till de delar av landsbygden där det är ekonomiskt försvarbart. Anslutningsavgiften höjs så att den motsvarar verkliga kostnaderna för byggande av enskilda avloppssystem.

Vattenledningsnätet är utbyggt närmast maximalt i kommunen.

- År 2030 har avloppsnetet byggts ut till de områden som har förutsättningar för ett samordnat avloppsnet. Eventuella statliga

bidrag har stor betydelse för det kommunala avloppsnätets omfattning.

- Övrig mera spridd bebyggelse har gårdsvisa eller gårdsgruppsvisa lösningar.

• **Energiproduktion**

Fjärrvärme

Fjärrvärmerna byggs ut för de områden i kommunen där det är ekonomiskt försvarbart.

I kommunen finns potential att bygga 2-3 nya fjärrvärmecentraler och nät, befintliga nät kan byggas ut marginellt. Den maximala potentialen gällande utbyggnad är ca 70% gällande energiproduktion per år med beaktande av dagens fastighetsbestånd. Kommunens egen anslutningsprocent kan utökas marginellt.

Biogas

Potential att bygga biogasanläggningar i anslutning till större jordbruksenheter finns speciellt i vår kommun, eftersom det bland annat finns såpass stora djurgårdar i vissa delområden och det på jordbruk finns biologiskt nedbrytbart material som kan användas. År 2030:

- Finns ett antal biogasanläggningar i anslutning till större djurgårdar eller flera tillsammans som producerar energi för den egna gårdens behov. Pälsfarmerna utgör stora producenter av biologiskt nedbrytbart material
- Skogsflisen används i betydligt större utsträckning än tidigare.

Vindkraft

I landskapsplan etappplan 2 har två större områden anvisats som potentiella vindkraftsparker Långskogen och Stormossen. Då dessa två områden utbyggs maximalt, finns på båda områden sammanräknat 40-50 vindmöller.

Utredningen visar att de områden med bästa vindförhållanden finns i kustområdet och i kommunens sydöstra del. Åkerfältsområdet i Esse är även ifråga om vindförhållanden bättre än i omgivningen. Men på grund av bosättningens placering på kustområden hittar man inte något vindkraftsområde av betydande storlek med goda vindförhållanden.

Tillgången till elnätet och transformatorstationerna på kommunens område är förhållandevis god med undantag av kommunens sydligaste del. Enligt utredningen visar därmed att det finns mindre potentiella områden utöver de två större områden utvisas i etappplan 2 som kan användas för vindkraft.

Potentiella områden för vindkraft finns alltså i kommunen och då man nått år 2030 borde något av dessa områden ha förverkligats. Kommunen kan medverka till marknadsföring av kommunen som etableringsområde för vindkraft.

Vattenkraft

I nuläget är Esse å skyddad enligt forsskyddslagen, vilket innebär att man till exempel inte kan dämna upp mera fallhöjd. Detta begränsar möjligheterna att tillvara ta den befintliga vattenkraften genom att förbättra verkningsgraden i befintliga turbiner. Potentialen med effektiviseringar jämfört med dämningshöjningar är förhållandevis liten. I fall forsskyddslagen skulle öppnas, så skulle en del kraftverk i Esse å gå att effektivera genom dämningshöjningar turbinerna är bland annat redan anpassade för högre fallhöjder.

BARNOMSORG OCH UTBILDNING

Barndagvården

Pedersöre kommun har de senaste 10 åren byggt nya dagvårdsenheter och utvecklat dagvården för framtida behov. De enskilda dagvårdsenheterna är tillräckligt stora och placerade i olika kommundelar för att ge god service i närmiljö.

Förändringar i samhället och lagstiftningen påverkar behovet av dagvård, t.ex. sysselsättningsläget i kommunen, den subjektiva rätten till dagvård och rätten till hemvårdsstöd är faktorer som inverkar på dagvården.

Arbetslivet blir allt mer flexibelt och öppethållningstiderna inom servicebranscher förlängs, vilket medför ett behov av utvidgad öppethållning även inom dagvården, daghemmens vårddag blir allt längre och behovet av kvälls-, natt- och helgöppet kommer troligtvis att öka.

Utbildning

Tanken om det livslånga lärandet svarar mot de krav som samhället i dag ställer på den enskilda individen. En flexibel och föränderlig arbetsmarknad ställer stora krav på utbildningssystemet. Vilka kompetenser som behövs i framtiden utgör en central del av det kontinuerliga läroplansarbetet. Närhet och tillräckligt brett utbud av utbildningsplatser utgör en väsentlig del av utbildningsstrategin för Pedersöre kommun. Inom den grundläggande utbildningen finns ett täckande skolnät. Pedersöre gymnasium har utvecklats till ett ännu attraktivare gymnasium för ungdomar inom hela regionen. Tillgången och bredden på utbildningsutbudet inom andra och tredjestadiets utbildningar i landskapet bör kvarstå på minst nuvarande nivå

KULTUR, REKREATION OCH IDROTT

Kultur och idrott

Kulturavdelningens flaggskepp, huvudbiblioteket och kulturhuset i Bennäs, blomstrar och ger möjligheter till ett specialiserat kulturutbud. Evenemang och

happening ordnas i samarbete med tredje sektorn och kulturbolaget. Pedersöre är 2030 etablerad värd för arrangemang och tävlingar som inspirerar människor till ett sunt och aktivt liv.

Ett genomtänkt samarbete med skola och dagvård stärker och ger kontinuitet i barnens kulturfostran. Kulturavdelningens samarbete med skola och andra instanser är en del av det förebyggande arbetet som ska motverka utanförskap och utslagning. Kvalitativ barn- och ungdomsverksamhet ska finnas tillgänglig i hela kommunen. Estradskolan ger målinriktad undervisning för olika konstområden. Engagerade kultur- och idrottsföreningar erbjuder alla en möjlighet att delta i föreningsliv. Högklassiga evenemang på kommunens anläggningar och scener ger professionella och duktiga amatörer en möjlighet att synas. Det är viktigt med förebilder som inspirerar och visar vilka möjligheter kultur, konst och idrott ger.

Många duktiga idrottare har börjat sin karriär vid centralidrottsplanen i Bennäs

Turism

I framtiden är Pedersöre en proaktiv och intressant kommun både för invånare och turister. Ett gott samarbete mellan kommun, föreningar och företagare sporrar besöksnäringen. Genom en tydlig och målinriktad marknadsföring når

vi fram till våra kunder. Vi har landmärken som stärker vår identitet och underlättar marknadsföringen. Pedersöre är ett kravlöst besöksmål som erbjuder fina naturupplevelser, mångsidiga aktivitetsmöjligheter och kulturupplevelser. Vi kan erbjuda alternativa övernattningsmöjligheter som stärker vår image som en kommun med stora miljövärden. År 2030 har Pedersöre ett kompetens- och rekreationscentrum i Lappfors som fungerar i gott samarbete med lokala företagare, föreningar och sakkunniga. Verksamheten skräddarsys åt olika kundgrupper och kompletterar rekreationsutbudet i regionen.

7. PLANENS KONSEKVENSER

Konsekvensbedömning i relation till målen för planläggningsarbetet och konsekvenser för samhällsstrukturen 2030

Pedersöre kommun är en självständig kommun år 2030 med en stabil befolkningsökning. Kommunens näringsliv utvecklas positivt och arbetslösheten ligger under landets medelnivå. Inom kommunen finns fyra serviceområden med förutsättningar att bibehålla och utveckla ett brett serviceutbud med skolor, daghem och övrig service.

Den strategiska generalplanen utgör ett instrument för utvecklande av en fungerande samhällsstruktur. Befintlig samhällsstruktur utnyttjats i utbyggandet och därmed kan också service ordnas på ett ändamålsenligt sätt.

I kommunen har möjligheten till en trygg och sund livsmiljö för olika befolkningsgrupper tillgodosetts.

Den bebyggda miljön, landskapet och naturvärden har hög prioritet bland kommunens invånare och enligt tradition känner man starkt för sin historia och för den egna omgivningens landskaps- och naturvärden.

Områden för rekreation har tillgodosetts i kommunens olika delar.

Konsekvenser för kommuninvånare

- De invånare som bor inom serviceområden i kommunen har tillgång till service inom relativt kort avstånd.
- En hög kvalitet på den service som produceras i kommunen
- Det finns en variation på boendeområden
- Tomtmark i olika delar av kommunen
- Industriområden för olika verksamheter
- Underhållsstandarden på vägnätet är en utmaning
- Trafiksäkerhetsprojekt kan utebli då det gäller t.ex. lätttrafikleder och underfarter för lätttrafik ifall statens finansiering uteblir

Utvärdering mot de mål som uppställts i den strategiska generalplanen 2030

I kommunen har följande uppställda mål kunnat bemötas i planläggningen som tar sikte på år 2030:

- har en balanserad utvecklingsstrategi
- kommunens serviceområden har utvecklats enligt förutsättningar beträffande ekonomi, näringsliv, boende och service
- Pedersöre ger högklassig och lättillgänglig service
- kommunen växer befolkningsmässigt
- har ett dynamiskt näringsliv
- primärnäringsarna är viktiga i kommunen

8. PEDERSÖRE 2030

Allmänna målsättningar

- Ett dynamiskt kommuncentrum
- En växande kommun med livskraftiga byar
- Att det i kommunen finns serviceområden med god servicenivå och en god servicestandard inom rimligt avstånd för största delen av invånarna
- Omfattningen av hälsovårdsservicen i de olika serviceområdena är beroende av antal invånare och storleken på upptagningsområdet
- Tillgång till boendeområden och boendeformer som ger valmöjligheter (t.ex. livsstilsboende, ekobyar, större och mindre bostadstomter)
- Att större industriell verksamhet finns längs utvecklingskorridorer eller där utvidgningar i övrigt är möjliga
- Att planläggningen stöder näringslivet, servicen och boendet
- Att självförsörjningsgraden höjs gällande arbetsplatser i kommunen
- Kommunen är öppen för olika former av energiproduktion (som exempelvis vindkraft och biogas)
- Möjlighet till kulturupplevelser, rekreation och idrott inom kommunen

Metoder

- Uppföljning och utvärdering vid början av varje ny fullmäktigeperiod
- Arbetsgrupp tillsätts med uppgift att uppfölja strategiplanen
- Kommunens strategiplan skall synliggöras i den årliga budgetsammanställningen och i verksamhetsberättelsen
- Behovsrelaterad planläggning

Analys av framtidsbilden för kommunens serviceområden

Det finns fyra serviceområden inom kommunen. De har något olika karaktär och kan därför också erbjuda olika serviceformer till invånarna. För att dessa områden skall kunna erbjuda optimalt bästa service till kommuninvånarna bör kommunen medvetet arbetat för att skapa gynnsamma utvecklingsmöjligheter.

Serviceutbudet riktas jämlikt till alla invånare. Invånare bosatta inom ett serviceområde har naturligt kortare avstånd till olika serviceformer.

Gränserna för serviceområdena är inte absoluta och kan ändra i den takt som bosättning och verksamheter byggs ut.

Framtidsbilden för Pedersöre kommun beror som helhet av att man kan skapa förutsättningar för:

- en fortsatt positiv utveckling av näringslivet
- utbyggande av attraktiva bostadsområden
- att utveckla natur-, kultur-, och rekreationsområden samt skapar förutsättningar att ta del av dessa
- en långsiktig och hållbar utveckling av kommunen och det serviceutbud som ges till invånarna

Två större företag som ger arbetsplatser i kommunen

VÄSTRA SERVICEOMRÅDET

Befolkning

Befolkningen ökar starkt inom västra serviceområdet och här kommer största delen av befolkningen i Pedersöre att vara bosatt i framtiden. Byggandet sker främst inom detaljplanerade områden medan en mindre del bygger sina bostadshus och etablerar näringsverksamhet på delgeneralplanerade områden eller oplanerade områden.

Markanvändning

Byggande sker i huvudsak inom planlagda områden och strävan är att bostäder skall byggas i centrala lägen så nära service som möjligt.

Tomtmark för boende och industri finns och nya områden utvecklas. Bostäder, arbetsplatser och service styrs i första hand till centrala områden genom förtätning.

Inom området finns möjlighet till olika slag av boendeyråden, såsom ekobyar, traditionsbyar, verksamhetsbyar och boendeyråden med möjlighet till djurstall. Boendeyråden är ett starkt konkurrensmedel för att få kompetent arbetskraft till kommunen.

Områden för bebyggelse planeras så att de lämpar sig för olika åldrar och behov.

Kommunen har en stor markreserv för framtida behov. Ytterligare markområden inskaffas främst genom frivilliga markaffärer.

Service och utkomst

Kommunens administrativa centrum finns i Bennäs inom västra serviceområdet. Där finns bl.a. hälsocentralmottagning, huvudbibliotek och kommunens stora skol- och idrottscentrum. Bennäs stärks som centrumområde genom satsningar inom bl.a. den offentliga servicen.

Anders Wiklöf Arena i Bennäs är platsen för livlig idrottsverksamhet

Servicenivån är hög inom området både då det gäller offentlig och privat sådan och bosättningen kan garanteras fullgod service inom ett relativt kort avstånd.

Området längs landsväg 749, "*byarna mellan två städer*", utgör en del av västra serviceområdet. Byarna uppskattas som ett servicenära boendeområde och ordnad dagvård erbjuds.

Boendemiljöer för den äldre befolkningen har utvecklats och intill enheterna för serviceboendet finns möjlighet till anhörigboende i form av parhus/radhus.

Lättillgängliga natur-, kultur- och rekreationsvärden av hög kvalitet som lockar bosättare till området.

Järnvägsstationen får allt större betydelse för fjärtrafiken och området kring järnvägsstationen har utvecklats ytterligare. Tågturernas antal är anpassat till behovet i regionen.

Tågstationen i Bunnäs blir allt viktigare i framtiden

Arbetsplatser finns inom många branscher och möjlighet till nyetableringar för företagsverksamhet prioriteras högt.

Förverkligad utvecklingspotential

Bunnäs centrum har utvecklats som kommunens centrumområde. Inom området finns tomtmark för byggande av olika slag av bostads- och hyreshus för utveckling av hållbara bostadsmiljöer.

I Östensö finns ett naturnära och lättillgängligt bostadsområde som stöder kommunens centrumområde och som samtidigt stöder utvecklingskorridoren för stamväg 68.

Äldre bostadsområden har åtgärdats på ett positivt och nydanande sätt.

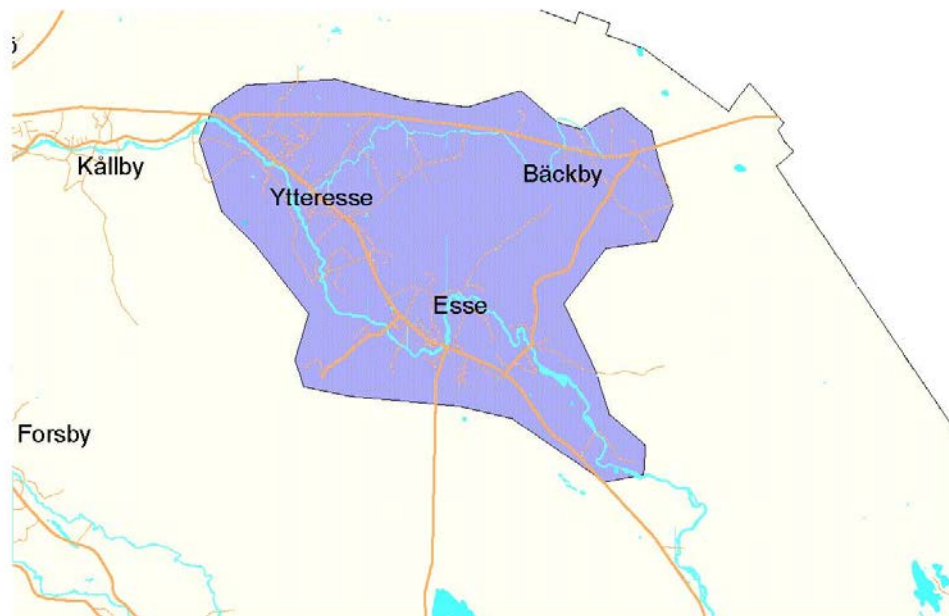
Sundby och Karby har ett ypperligt läge mellan två städer. Området har en lantlig och lugn miljö med goda vägförbindelser och utgör år 2030 en naturlig del av västra serviceområdet.

Marknadsföringen har utvecklats längs riksväg 8

Förväntad servicenivå inom västra serviceområdet år 2030:

Offentlig	Privat
Kommunens administrativa centrum	Dagligvaruhandel
Daghem	Apotek
Förskola	Matställen
Grundläggande utbildning åk 1-9	Arbetsplatser
Gymnasieutbildning	Kulturellt utbud
Yrkesutbildning	Aktivt föreningsliv
Vuxenutbildning	Kollektivtrafik
Åldringshem och serviceboende	Församlingsverksamhet
Hälsovårdscentralmottagning	
Huvudbibliotek och kulturhus	
Kulturtjänster	
Tandläkarmottagning	
Järnvägsstation	
Idrottscentrum	
Församlingsverksamhet	

ÖSTRA SERVICEOMRÅDET

Befolkning

Invånarantalet ökar inom området vilket garanterar möjligheten till ett gott serviceutbud.

Markanvändning

Inom området finns detaljplanerade områden i centrum av Ytteresse och Överesse. En stor del av byggandet sker dock inom delgeneralplanerade områden. Byggnadstrycket är högt inom vissa delar av det östra serviceområdet.

Strävan är att bostäder skall byggas i närheten till redan exploaterade områden för att kunna utnyttja befintlig infrastruktur och därmed kunna undvika stora kostnader för nya vägdragningar och annan kommunalteknik. Tätare bosättningsområden gynnar utbyggandet av avloppsnätet.

Ett bostadsområde har utvecklats i riktning Bäckby och Värnum vilket ger valmöjligheter för bostadsbyggare.

Det finns en stor variation på boendeområden. Områden finns med bland annat möjlighet till stora bostadstomter där mindre industriell verksamhet kan etableras i anslutning till boendet.

Områden för industri finns i anslutning till stamväg 68 och landsväg 747.

Kommunen har markreserver inom området och ytterligare råmark inskaffas kontinuerligt.

Service och utkomst

Serviceutbudet är stort inom östra området. Där finns bland annat en hälsovårdscentralmottagning och specialdaghem.

Barnen trivs i sandlådan vid Överesse daghem.

Den privata servicen har ett brett utbud av tjänster inom området.

Utbud av arbetsplatser finns inom området.

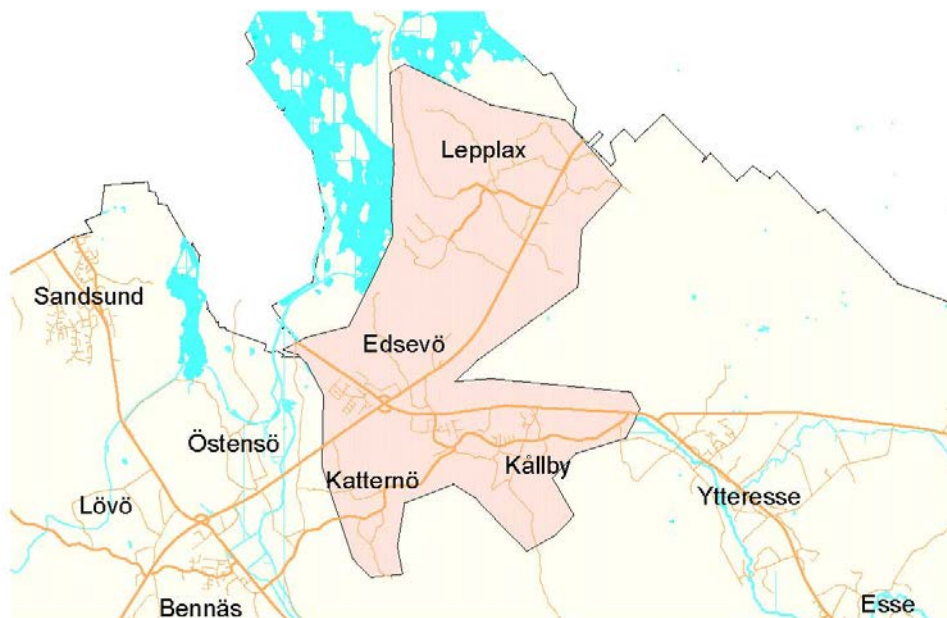
Förverkligad utvecklingspotential

Nya väglösningar och förstoring av äldre boendeområden har gjort dessa områden mera attraktivt och en yngre generation har flyttat till områdena.

Parhus, radhus och hyreshus har uppförts inom serviceområdet som kan fungera som första bostad eller som bostäder för den äldre generationen.

Offentlig	Privat
Daghem	Dagligvaruhandel
Specialdaghem	Apotek
Förskola	Matställen
Grundläggande utbildning åk 1-6	Arbetsplatser
Serviceboende	Aktivt föreningsliv
Bibliotek och kulturtjänster	Kulturellt utbud
Hälsovårdscentralmottagning	Församlingsverksamhet
Näridrottsplatser	Läkartjänster
Församlingsverksamhet	Besöksnäring
	Service-tjänsten

NORRA SERVICEOMRÅDET

Befolkning

Invånarantalet växer och området har en ung befolkning.

Markanvändning

Markanvändningen styrs med detaljplan och delgeneralplan.

Bostäder byggs i närheten till redan exploaterade områden för att kunna utnyttja befintlig infrastruktur och därmed kunna undvika stora kostnader för nya vägdragningar och annan kommunal teknik. Tätare bosättningsområden gynnar utbyggandet av avloppsnetet.

Det finns en stor variation på boendeområden som möjliggör olika typer av byggande.

Norra serviceområdet är ett av de viktigaste områden för företagsverksamhet i kommunen. Edsevö område har stor potential för utvecklande av områden för handel som kräver stora utrymmen och god logistik. År 2030 har området utvecklats som regionens handels- och industriområde.

Kommunen har en stor markreserv inom området och ytterligare råmark inskaffas för framtida behov.

Lepplax är det område i kommunen där det finns strandnära boende.

Närheten till strandområden bjuder på sysselsättning under alla årstider

Service och utkomst

Serviceutbudet är stort inom den offentliga sektorn och den privata sektorn har ett brett utbud av tjänster inom området.

Stora företag inom olika branscher erbjuder arbetsplatser.

Edsevö handels- och industriområde finns intill den livligt trafikerade korsningen riksväg 8 och stamväg 68. Området har lockat etableringar av bland annat serviceinriktad företagsverksamhet.

Det finns ett utbud av inkvarteringsställen i området av god standard.

Förverkligad utvecklingspotential

Arbetsplatser finns inom ett flertal branscher och företagen gynnas av tillgången på arbetskraft och den goda logistiken. Ett stort kommunalt markinnehav på olika platser inom norra serviceområdet har kommit till användning för företagsetableringar.

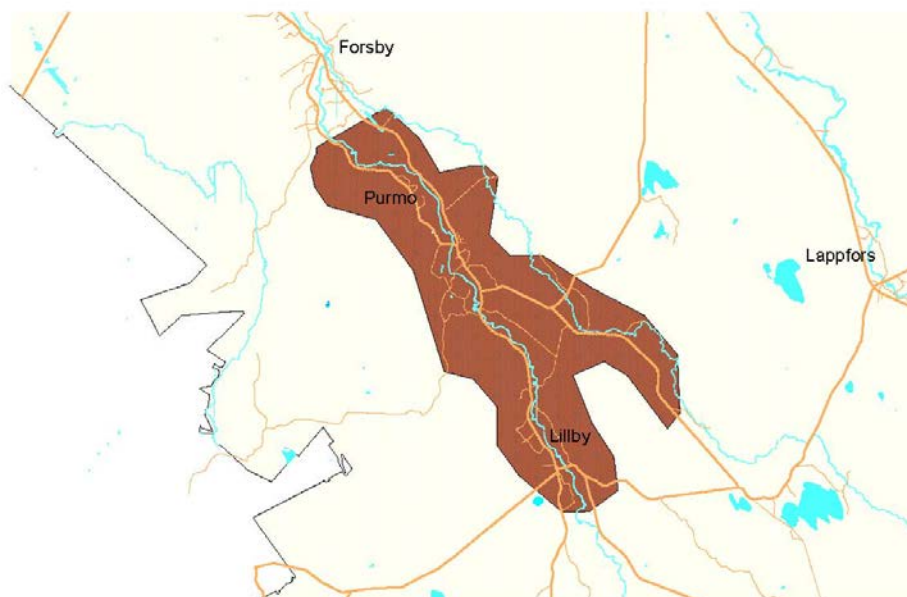
Trafikmängderna längs riksväg 8 och stamväg 68 har ökat ytterligare och kommunen marknadsförs effektivt längs de stora trafiklederna.

Förväntad servicenivå inom norra serviceområdet år 2030:

Offentlig	Privat
Daghem förskola Grundläggande utbildning åk 1-6 Finskspråkig grundläggande utbildning åk 1-6 Bibliotek och kulturtjänster Hälsostation Församlingsverksamhet	Dagligvaruhandel Hotellservice Arbetsplatser Kulturellt utbud Aktivt föreningsliv Församlingsverksamhet

SÖDRA SERVICEOMRÅDET

Befolkning

Invånarantalet växer i Lillby och Nederpurmo/Sisbacka centrumområden. En del andra attraktiva boendeområden längs befintligt vägnät lockar också till sig ny bosättning.

Många barnfamiljer har valt att bosätta sig inom Sisbacka och Lillby centrumområden

Markanvändning

Markanvändningen styrs med detaljplan och delgeneralplaner och nybyggandet av bostadshus sker till största delen inom dessa områden.

Strävan är att bostäder skall byggas i närheten till redan exploaterade områden för att kunna utnyttja befintlig infrastruktur och därmed kunna undvika stora kostnader för nya vägdragningar och annan kommunalteknik. Tätare bosättningsområden gynnar utbyggandet av avlopps nätet.

Kommunen har utökat markreserven inom området för att kunna tillgodose framtida behov av områden för boende och företagsverksamhet. Största delen av nybyggandet sker dock inom privatägda områden.

Service och utkomst

Serviceutbudet är stort inom den offentliga sektorn och privata företagare erbjuder god service som ger bredd åt utbudet.

Det finns ett antal företag som erbjuder arbetsplatser inom södra serviceområdet.

Primärnäringen är stark inom södra serviceområdet

Förverkligad utvecklingspotential

Området småskaliga affärsverksamhet har ökat och besöksnäringar har vuxit till något som specifikt kännetecknar denna del av kommunen.

Det kulturhistoriskt värdefulla området som finns upptaget i Museiverkets förteckning över byggda kulturmiljöer av riksintresse för Sisbackaområdet har blivit ett besöksmål för turism.

Välbevarade kulturhistoriska byggnader bland nybyggda bostadshus på Sisbacka

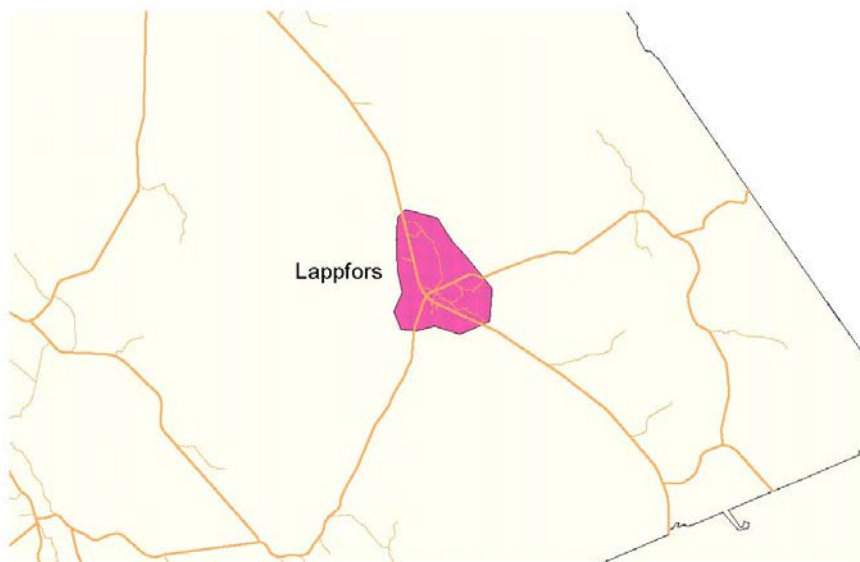
Förväntad servicenivå inom södra serviceområde år 2030

Offentlig	Privat
Daghem	Dagligvaruhandel
Förskola	Matställen
Grundläggande utbildning åk 1-6	Arbetsplatser
Bibliotek och kulturtjänster	Kulturellt utbud
Åldringshem	Aktivt föreningsliv
Församlingsverksamhet	Församlingsverksamhet
Hälsostation	Besöksnäring

BYOMRÅDE

Befolkning

Bosättningen inom sydöstra kommundelen flyttar mot byområdet.

Markanvändning

Markanvändningen styrs med icke rättsverkande delgeneralplan och nybyggandet av bostäder sker till stor del inom detta område.

Lappfors som ligger på gränsen mellan kusten och inlandet har ett mera varierat landskap än kommunen i övrigt. Området med sjöar och ett kuperat landskap ger möjligheter till variation på boendeområden.

Service och utkomst

Serviceutbudet inom den offentliga sektorn består av dagvård och utlåningsstation.

Den privata sektorn erbjuder viss service inom området.

Inom byns närområde finns ett antal företag som erbjuder arbetsplatser.

Kommunens skidcentrum i Lappfors erbjuder möjlighet till bl.a. upplysta välpreparerade skidspår och skidcentret har besökare från hela regionen.

Besöksnäringen och övernattningsmöjligheter har utvecklats.

Förverkligad utvecklingspotential

Sydöstra kommundelen har utvecklats beträffande olika serviceformer inom natur- och kulturupplevelser.

Signegården i Lappfors

Inom området finns möjlighet finns potentiella områden för utvecklande av pälsfarmningen.

Förväntad servicenivå inom byområdet år 2030

Offentlig	Privat
Daghem Utlåningsstation Skidcentrum Kompetens och rekreationscentrum	Signegården, mat, konferens Aktivt föreningsliv Bilverkstad Frisör/massör Besöksnäring

OMRÅDEN UTANFÖR SERVICE- OCH BYOMRÅDEN

År 2030 bor cirka 5 % av befolkningen utanför service- eller byområden i form av spridd bebyggelse med mindre gårdskoncentrationer.

Arealmässigt ligger stora delar av Pedersöre utanför serviceområden och kan därmed erbjuda utrymme för etablering av sådana verksamheter som kräver mycket utrymme och som bör placeras på ett visst avstånd från bosättning. Potentiella områden för vindkraftsparker finns inom dessa delar av kommunen.

Utanför service- och byområden finns stor potential för utvecklande av kultur, rekreation och turism. Här finns stora skogsområden och spridda sjöar som ger möjlighet till jakt och fiske.

En vandring längs Utterleden är en verklig naturupplevelse.

Vid Sexsjön i Överpurmo finns ett stort caravanområde, SFC-Sexsjö, som speciellt sommartid har stort besökarantal.

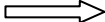
Inom dessa områden finns en viss spridd privat service.

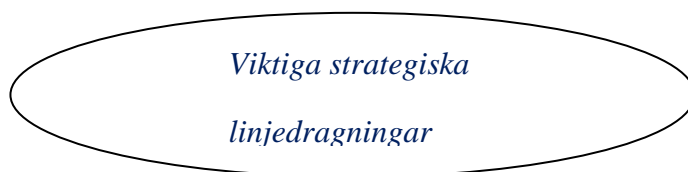
Vindkraftsparker och områden för större enheter för djurfarmning kan med fördel etableras inom dessa områden eftersom det föreligger mindre risk för konfliktsituationer i förhållande till andra verksamheter.

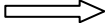
Kontinuerlig revidering av strategiplanen

Strategiplanen bör granskas vart fjärde år då ny fullmäktigeperiod påbörjas för att förankra utvecklingsmålsättningarna hos beslutsfattare. Vid granskningen utvärderas strategiernas aktualitet och eventuella nya linjedragningar utarbetas.

Vid början av varje fullmäktigeperiod borde generalplanen granskas utifrån följande schema:

Behov av förändringar   *Linjedragningar för bemötande av behovet*

Medel för förverkligande   *Konsekvenser av förverkligandet*

Konsekvensbedömningen är ytterst viktig eftersom förändringar alltid påverkar någon eller något. En konsekvensbedömning och vad den visar bör vid behov leda till förändrade linjedragningar i kommunen.